

2013 m. gegužės 3 d., penktadienis

Nr. 18 (1032) | Kaina 2,50 Lt

D a i l ē | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

3

„Trio“ premjera Vilniaus mažajame teatre

4

Muzikos ir teatro akademijos 80-mečiui

6

Pokalbis su Dalia Laučkaite-Jakimavičiene

7

Laukiant 55-osios Venecijos bienalės

8

Kaip serialai formuoja žiūrovų skonį

9

Krėsle prie televizoriaus

Kipras Chlebinskas (Dionis)

D. MATVEJEVO NUOTR.

Džiunglių daina konteineryje

Gintaro Varno spektaklis „Bakchantės“

Milda Brukštutė

„Dievybės pasitraukė dėl to, kad buvo pa-naikintas, iš „tikrovės“ eliminuotas erotinis patraukumas, siaubas, erotikos įtaka: dievybės nebepasirodo pasaulyje, nes jų patraukumas, grasinimai, pyktis ir visas kitos išraiškos moderniajam žmogui jau ne tik yra nesuvokiamos, bet ir gėdingos.“

Algis Mickūnas, „Summa erotica“

Režisierius Gintaras Varnas po trylikos metų grįžo į Lietuvos nacio-nalinių dramos teatro sceną, rodos, tam, kad įrodytu dievybių nereika-lingumą, tai, kad mes jau nebesu-gebame suvokti didžiosios dalių jų galių. Tam jis prikėlė teatrinei visuo-menei patį svarbiausią – Dionisą (kaip pabrėžiama ir spektaklio pro-gramėlėje), vyno, apsvaigimo, eks-tazės, išsilaisvinimo, vaisingumo, gamtos dievą, vėliau tapusį teatro globėjų.

Prič premerą kalbą apie Euris-

rido pjesės „Bakchantės“ sudėtin-gumą tikrai netrūko. Tad peršasi mintis, kad baimė, jog pjesė šian-dienos žiūrovų liks nesuprasta, ir paskatinio režisierių apsistoti tik ties viena Dioniso, kaip gamtos dievo, puse. Kam jau kam, bet Gintarui Varnui tokis susisiaurinimas, kalbant apie klasikinius kūrinius, nėra (ar bent jau nebuvu) būdingas. Galbūt todėl scenoje ir teko išvysti tai, ko Varno stiliumi niekaip nepavadinisi. Kartu išskyla begėdiška mintis, kad taip nutinka daugumai LNDT statančių režisierių – iš jų lieka tik vardas, o visa kita, kažkokia aukštesnė, su LNDT susigalvota misija (trūks plyš siekti visuomeninio aktualumo) susijusi jéga...

Šiame spektaklyje per porą va-landų galėjome pajusti, iš ką pavirto graikų dievo gaivališkumas ar ero-tinis bakchančių pradas. Kaip teatras tapo itin supančiotu, dirbtiniu, apskaičiuotu menu, kuriame, kad ir kiek repetuotum, dievui erdvės vis

viens nepakaktų. Panašu, kad Dio-nisas išišeidė, virtęs tik maža savo dalele, ir nutarė priminti, kad esas jis ir teatro globėjas, tad gali bausti mus įvairiomis priemonėmis, pavyzdžiui, vienu baisiausiu scenos prie-šu – nuobodiliu.

Reiktu paminėti, kad nors pjesės idėjos ir suplokštėjo, neskaičiuojamis Euripido tragedijos iš tiesų patarti-na nusipirkti programėlę. Susigau-dyti, kas už ką ir kodėl, ištis sunku. Pirmiausia todėl, kad nė vienas vaidmuo nėra kaip nors giliamas, kiekvienas aktorius tiesiog išsako re-daktoriškai. Elžbieta Banyakė nudailin-tą Sigito Narbuto ir Jono Dumčiaus verstą tekštą, o likę dėmesys tenka lietuviškajai pramogai sostinei – „Akropoliu“.

Tėbu karalius Pentėjas (Marius Repšys) čia tampa *maximinio* „Ak-ropolio“ valdovu, taigi nuobodaus, viskam turinčio savas lentynėles pa-

NUKELTA | 2 PSL.

Džiunglių daina konteineryje

ATKELTA IŠ 1 PSL.

saulio karaliumi. Priešais – kairėje ir dešinėje – po suoliuką ir krūvą šiuksliu, o centre – laiptai (scenografas – Gintaras Makarevičius); šioje aplinkoje visas veiksmas (jo pasakojimas) ir sukas. Tiki ar dievas, pasivertęs žmogumi ir pasidabinęs salotiniu treningu (kostiumu dailininkas – Juozas Statkevičius), pirmiausia kersija už gamtos niokojimą, ką vis perša spektaklis, ar vis dėlto už nemokėjimą džiaugtis? Šie rėmai tampa ir skurdaus mechaninio teatro erdve. Teatro, kuriam, rodos, su teikiama itin plačios galimybės, o bent šiokį tokį gaivališkumą galime pamatyti tik ekrane (gamtos vaizdus ar teksto paklodėse pasiklydusti veiksmą, kad ir kupranugario skerdimo pavidalu). Tuo tarpu visa, kas vyksta gyvai, tampa tik priekaištu nežinia kodėl neišnaujant sumontuoti galimybėms.

Gintaras Varnas, bene didžiausias sceninės estetikos meistras Lietuvoje, iš bakchančių, atrodo, atviri tyčiojasi. Jos, Dioniso palydovės ir jo kulto sekėjos, užuot demonstravusios netramdomą jėgą, kuri joms pelnytai priklausuo, pasižyminti kažkokia įtampa ir bobiškumu. Bakchančių chorą sudaro tikrai geros aktorės – Airida Gintautaitė, Vesta Grabštaitė, Elzė Gudavičiutė, Jurga Kalvaitytė (arba Nelė Savičenko), Eglė Špokaitė, Aurelija Tamulytė ir Toma Vaškevičiūtė, bet tai neturi prasmės, nes iš jų atimtos visos raiškos galimybės. Jos – moterys, aprengetos skirtingu stilių draubžiai – pankė, hipė, karininkė, ponai... O visa tai šaukta šaukia, kad iš jų liko tik poza, negebanti sudaryti net ir vientisos masės. Galbūt norėta pasakyti, kad šiamas pasaulyle iš bakchantiško šelimo telieka tik priekaištingas šiukslių rinkimas.

Anonsai

Prasideda Tarptautinis būgnų ir perkusijos festivalis

Gegužės 9 d., ketvirtadienį, 19 val. Filharmonijos Didžiojoje salėje prasidės Tarptautinis būgnų ir perkusijos festivalis. Škark užburiančią marimbos galių skleis įvairose šalyse pripažinti virtuoza: Saulius Auglys-Stanevičius, Chin Cehng Linas (Taivanas) ir Ludwigas Albertas (Belgija). Pastarasis atlikėjas yra laikomas vienu geriausiu savo kartos Belgijos marimbininkų. Muzikinį profesionalumą jis tobulino vadovaujamas japonų marimbos virtuožės K. Abe. L. Albertas koncertuoja ne tik kaip solistas, jis bendradarbiauja su orkestra bei kitais muzikais, taip pat su marimbininku Ch.C. Linu, kurio ypatingi gabumai ir išskirtinis talentas ivertinti daugelyje konkursų. 2007 m. jis pelnė Europos solisto čempiono prizą bei Taipėjaus atlabybės Belgijoje ir Europoje skirtą apdovanojimą „Už nuopelnus kultūrai“.

Lygiai tas pats nutinka ir su teatrine raiška, nes visą spektaklį jos priverstas tai vienur, tai kitur tiesiog sustingusios sėdėti ir stebėti veiksmą, laukdamos tos akimirkos, kai

jiškumą šaukiančioje aplinkoje taip ir lieka be jokios prasmės. Dionisas čia – tarytum Mauglis, neaiškiomis aplinkybėmis, kaip kino komedijose, atsidūrės mieste.

juokas, tai džiunglių daina...“.

Tačiau vis tiek neaišku, kaipgi šie pasauliai (Dioniso ir mūsu) nesuseina, jeigu toje pačioje *maximoje* galima išsigyti ir Dioniso taip mēgsta-

tikrai geriau sekési vaidinti mielą išprotėjelį su suknele nei kostiumuotą, visai neaiškaus charakterio karalių. Tačiau po šio lengvo publicos linksmumo seké dar ir kita kulminacinė scena: ilga ir statis Dioniso bausmė su gana tikrovisku sumaitotu Pentėjo lavonu pirmame plane.

Motina Agavė (Viktorija Kuodytė) nužudo savo sūnų ir tik vėliau suprantą ką padariusi. Tai išties tragediška, o ir iš aktorių reikalauja daug pastangų. Tačiau (čia jau ir pjesės kuriozas) – mes ją matome pirmą kartą. Kad ir kiek ji verktų ir šūkautų tekstą (tai trunka tikrai ilgai), vargu ar galėtų mus paveikti. Užtart siék tiek gaila mielo senioko, Agavės tėvo Kadmo (Juozas Budraitis) – jis ir Pentėja skatinas Dioniso tiketi, ir pats dar spektaklio pradžioje jį garbinti éjo... Toks jau, šiaiš laikais sunkiai suvokiamas, tas dievų būdas – bausti ne vieną, o ištisą giminę.

Už ką mus (save?) baudžia režisierius, atsisakęs beveik viso savo teatrinio prigimimo? Gal už norą net iš dievybės reikalauti to vienadienio, šiandieninio aktualumo, į kurį ji niekaip negali sutilpti? O gal už troškimą, kaip kad mūsų „Akropolyje“, gauti įvairiausių gėrybių komplektą iš karto? Štai jums ir menų sintezė: graikai, lietuviai, klasika, šiandiena, baletas, opera, vaidyba, tragedija, komedija, visko pilna kaip konteineryje. O visa tai tepriminė, kad jokių dievų niekam čia neberekia, nes, net ir patys juos prisūsaukė, nesugebėsime naudotis jų teikiamomis galimybėmis bent kiek kitaip nei „Akropoliu“.

MILDA BRUKŠTUTĖ

Scena iš spektaklio

D. MATJEVEVO NUOTR.

vėl galės sakyti savo tekstą. Su tokiomis palydovėmis jau nebe Dionisus baudžia pasaulį, o pasaulis baudžia Dionisą.

Taigi Dionisas, pasirodantis čia trijuose asmenyse kaip šokantis, dainuojantis ir vaidinantis dievas: aktorius (Martynas Nedzinskasis), solistas (Viktoras Gerasimovas) ir šokėjas (Kipras Chlebinskas), yra vienintelė šio niūraus pasaulio atvara. Sumanymas pasitelkti tris skirtingu menų atstovus iš tiesų vertas pagyrū, bet jis šioje vien apie užterštumą ir vartoto-

Laukinio dievo vaidmuo Martynui Nedzinskui puikiai limpa, šiam spektaklyje su savo personažu jis sutaria darniausiai, rodos, vienintelis jaučiasi (turi galimybę jaustis) laisvai, o vietoje visus persekiojančios deklamacijos galime matyti gyvą jo santykį su kita personažais. Dionisu nuolatos lydi laukiniškumą atspindinti būgnų prisodinta muzika (kompozitorius – Linas Rimša). Kažkodėl, prisiminus bendrą spektaklio visumą, suskambo ausyse „Keistulių“ dainelė: „Tai tau ne

mo vyno ar Euripido tragedijų... Kad ir kaip svarstyčiau, rodos, joks režisierius taip trokštamas vienareikšmišumas čia nelimpa. Ir vis dėlto meluočiau sakydama, kad supratau, ką Varnas šiuo spektakliu (ir ar vienareikšmiškai) norėjo pasakyti, nes pjesės ir spektaklio idėjos, rodos, taip ir nesusiejo į bendrą visumą.

Kulminacijėje, jau po „Akropolio“ griūties, Pentėjo persirengimo ir susitikimo su visais trim dievais iš karto scenoje lyg ir atsirado šios kios tokios gyvybės. Mariui Repšiui

Trečiasis solistas – S. Auglys-Stanevičius groti mokėsi pas Lietuvos muzikos ir teatro akademijos garbės daktarę, žinomą JAV marimbininkę L. Maxey, stažavosi pas vieną garsiausią šių laikų marimbininkų ir

kusios festivalius bei konkursus.

Koncerete dalyvauja Lietuvos kamérinių orkestros (dirigentas Martynas Staškus). Pirmoje koncerto dalyje bus apdovanoti 2013 m. Tarptautinio perkusininkų ir „Yamaha“ konkursų laureatai, atlirkas S. Auglio-Stanevičiaus kūrinys. Antrojoje su Lietuvos kamérinių orkestru muzikuos svečiai iš užsienio. Koncertą ves publikos ir atlikėjų itin mėgstamas muzikologas Viktoras Gerulaitis, diriguos Martynas Staškus.

LNF INF.

Nacionalinis simfoninis orkestras baigia koncertų sezoną

Gegužės 11 d., šeštadienį, 19 val. Filharmonijos Didžiojoje salėje – koncertas Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro koncertų sezono pabaigai. Filharmonijos renginių 72-asias sezonas baigiamas išpudingu simfoninės muzikos vakaru su Lietuvos nacionaliniu simfoniniu orkestru, maestro Juozu Do-

marku ir pianiste Yeol Eum Son (Pietų Korėja). Ši atlikėja yra pelniusi sidabro medalį prestižiniame Vano Cliburno pianistų konkurse JAV, II premiją P. Čaikovskio pia-

pat skambės Dmitrijaus Šostakovičiaus Simfonija Nr. 10 e-moll, op. 93. Ši, kaip ir kitos Šostakovičiaus simfonijos, yra nelyginant mūsų epochos metraštis. Čekų kompozi-

Saulius Auglys-Stanevičius
M. RAŠKOVSKIO NUOTR.

Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras

nistų konkurse ir daugelį kitų reikšmingų įvertinimų.

Koncerto programoje – vienas populiariausios fortepijoninės muzikos repertuario puslapiai – Piotro Čaikovskio Koncertas fortepijonui ir orkestrui Nr. 1 b-moll, op. 23. Taip

torius Vaclavas Dobiašas sakė: „Tik nedaugelis šiuolaikinių autorų sugerbėjo dabarties žmogaus rūpesčius ir viltis išreikšti taip, kaip Šostakovičius Dešimtojoje simfonijoje“.

LNF INF.

Buitinės scenos tarp stiklo sienų

„Trio (Johanneso Brahms, Roberto Schumanno ir Claros Schumann meilės istorija)“ Mažajame teatre

Austėja Adomavičiūtė

Pripažintas kompozitorius, garsi pianistė jo žmona, gasteroles po pasaulį iškeitusi į rūpinimasi namais, ir kylančios muzikos talentas. Naujausia Mažojo teatro premjera pasakoja pusiau realią, pusiau išgalvotą kompozitorų Roberto Schumanno ir Johanneso Brahms bei pianistės Claros Wiek-Schumann meilės trikampio istoriją. Pianistės Israelos Margalit pjesę, papildytą savais tekstais, iš sceną perkélė vengrų režisierius Peteris Galambosas.

Režisierius pabrėžtinai ižemina istorinių menininkų asmenybes, nupūsdamas nuo jų romantizmo dulkes ir išryskindamas jų santykį buitinukam. Būtent buitis ir šeimininkas gyvenimas čia tampa menininko genijaus naikinimo mechanizmu. Schumannui pamėginus nusūdyti ir atsidūrus psychiatrijos ligoninėje tarp jo žmonos Claros ir jauno kompozitoriaus Brahmso užsimezga menamas romanas.

Spektaklio scenografija, kurta paties režisieriaus, gan iliustratyvi. Veiksmas dažniausiai vyksta scenos viduryje, stikliniame kubे, Schumannų šeimos namuose, taip pabrėžiant jų izoliaciją. Taip sukuriama „akvariumo“ efektas – garsių menininkų gyvenimas pritrauktas tarsi per padidinamąjį stiklą. Stiklinio kubo viduryje – pūkuota medžiaga aptrauktas fortepijonas, atstojantis ir instrumentą, ir miegamojo lovą – Claros Schumann santuokos ir išdavystės guoli. Aplink jį sukas vienas spektaklio veikėjų pasaulyis. Už stiklo sieną, išorėje, sustatyti daiktai reprezentuoja muzikos ir buities elementus – dešinėje scenos pusėje yra drabužių kabykla, pultas, lyginimo lenta ir į pintinę netvarkingai sumestų žaislai, kairėje pusėje – pora piupitru ir kėdžiu.

Galambosas į teatro režisūrą atėjo iš dailės, tad neuostabu, kad spektaklyje gausiai naudojamos scenografijos ir apšvietimo detalės. Tačiau jos veikia kaip atskiri elementai, nesusilejantys į darinių visumą, padedančią aiškiu suvokti režisieriaus interpretaciją. O pagrindinis dėmesys skiriamas literatūrai. Tačiau ji irgi problematiška: veiksmas ir charakteriai sunkiai plėtojami, o pasirinktas siužeto pasakojimo būdas – sentimentalus ir melodramatiškas.

Veikėjų santykiaus Galambosas pateikia kaip savaime suprantamą dalyką. Personų jausmų pokyčiai beveik nepastebimi, o tai psichologiniam, nors iki buitinio žanro nusileidusiai spektaklyje yra labai svarbu.

Manto Vaitiekūno kuriamas Schumannas nuo pirmos scenos parodomas kaip prasigėrės ir gyvenimo prasmę praradęs neurotikas, darginantį kenčiantis nuo keisto derinio – didybės manijos ir nepilnavertiškuo kompleksu. O Leonardo Pobedonoscevo Brahmssas pristatomas kaip Schumanno priešingybė – nerūpestingas, stačiokiškas, jūreivį primenantis tipas. Aktorius kuria impulsyvaus ir jausmingo Brahmso paveikslą.

Valdos Bičkutės Clara Schumann jau pirmoje scenoje pristatomas kaip paprasčiausia namų šeimininkė – susisupusi į chalatą, lyginanti vaikiškus drabuželius. Jos persirengimas puošnia koncertine suknia, beje, labai varžančia aktorių judeisius, rodo gastrolį pradžią ar artejantį koncertą. Nors Clara traktuojama kaip talentinga pianistė, įkalinta šeimos rūpesčiuose, ir negalinti savęs realizuoti menininkė, tikrasis namų ir buities kalnys yra Schumannas. Vėliau juo taps ir dėl meilės besiaukojantis Brahmssas.

Visiems aktoriams trūksta įtaigumo, jų kuriamų veikėjų jausmai – parodomieji ir demonstratyvūs. Vaitiekūno kuriamas Schumannas pasirodo įdomesnis psychiatrijos ligoninės scenose, kai bendrauja su fiktyviais savo fortepijoninio ciklo „Karnavalas“ personažais – dvem savotiškais vienais su kitu kontrastuojančiais kompozitoriaus *alter ego* – impulsyviu ir neramu Florestanu, jo priešingybe švelniu ir lyrišku Euzebijumi bei Claros Wiek muzikine antrininkė Kiara. Kai aktorius piešia vaidmens kontūrus ramesnėmis spalvomis ir atsisako isterijos, Schumanną pavyksta atskleisti kaip tuo asmenybės susidvejinimo kenčiantį, „perdegusį“ menininką.

Nors spektaklio scenografijoje dominuoja sąlygiškumas, kad ir

iliustratyvus, psichologinis, vietomis beveik natūralistinis aktorių vaidybos stilis iš esmės yra buitinis.

Atrodo, kad režisierius aktoriams nepasiūlė elementarių užduočių, todėl labiausiai stringa ju bendravimas, dažnai nusileidžiantis iki farso, buitinės, lėkštos ir neskoningos komedijos lygio. Agnės Šataitės Vienuolės apskritai prireikia tik triukus darančio Vaitiekūno „šokio“ intermedijoje. Ramūno Cicėno kuriamas smuiko genijus Jozsefas Joachimas nuolat laiko rankose instrumento futliarą.

Šių veikėjų pasaulyje tarytum koraliauja romantizmas – jų gyvenime svarbiausia vieta užima greitai kintantys jausmai ir kūryba. Meilės ir muzikos rungtynių pripildytas visas spektaklis. Kad ir kaip būtų keista,

muzika (Schumanno, Brahms, Beethoven), išreiškianti šių asmenybėbių emocijas, tampa vienu iš labiausiai stringančių spektaklio elementų. Ji naudojama pernelyg iliustratyvai, praranda savo poveikį ir ilgainiui spektaklis pradeda priminti nevykusį teatralizuotą koncertą.

Vilniaus Mažajame teatre, išvykus Rimui Tuminui, dar nebuvu stipraus režisūriniu darbo, net paties teatro vadovo „Mistras“ nė iš tolo neprilygo ankstesniems jo pastatymams. Šiuo metu teatre vyrauja pramoginiai spektakliai ir puikūs pastatymai vaikams. Pastaroji iniciatyva ypač pagirtina, tačiau to ne pakanka, kad šis teatras būtų namais, iš kuriuos vis norėtų sugrįžti įvairaus amžiaus žiūrovai.

Šokio trupių pastarųjų metų darbus. Tarp jų verta išskirti šiemet „Auksinių scenos kryžiumi“ apdovanotą Klaipėdos menininkų grupę „Žuvies akis“ su choreografo Petro Lissausko kompozicija „TUAŠ“, M.K. Čiurlionio menu mokyklos mokinį „Vieno kąsnio improvizacijas“, taip pat tos pačios mokyklos absolvento, Lietuvos nacionalinio operos ir baletu teatro baleto solisto Martyno Rimeikio mniatiūrą „Belaukiant Godo“.

Choreografės Rūta Butkus bei Loreta Juodkaitė supažindins su darbais, kuriuos kūrė kartu su Korzo šokio centru Hagoje (Nyderlandai). I festivalio programą įtrauktas ir vengrų choreografo Peterio Uray spektaklis „Romeo ir Džuljeta“, sukurtais bendromis Rusu dramos teatro, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos studentų ir Jaunimo teatro studijos „Aglija“ pastangomis. O internete festivalio gerbėjai galės pasigrožėti choreografės Rūtos Butkės Vilniaus šokio DIENORAIŠČIAIS.

LIETUVOS ŠOKIO INFORMACIJOS CENTRO INF.

M. ALEKSOS NUOTR.

Valda Bičkutė (Clara Schumann), Leonardas Pobedonoscevas (Johannes'as Brahmssas), Mantas Vaitiekūnas (Robertas Schumannas)

Anonsai

„Naujasis Baltijos šokis '13“

Gegužės 7–12 d. jau septynioliktą kartą įvyksiantis festivalis „Naujasis Baltijos šokis“ pristatys per dvidešimt spektaklių iš daugiau negu 11 šalių. Greta meninės programos vyks ir edukacinės dirbtuvės šokio kritikams bei įvairios akcijos, skatinančios publikos domėjimąsi šiuolaikiui šokiu.

Meninė „Naujojo Baltijos šokio“ programa šiemet itin gausi ir pačio garsiausiomis Europos šokio trupėmis bei vardais. Bene labiausiai Europoje ir pasaulyje vertinama festivalio vienšnia – Danijos šokio teatro trupė, kuriai vadovauja britų kilmės choreografas Timas Rushtonas. Choreografas kruopščiai atsirenka šokėjus į savo trupę, tad jos pagrindą sudaro ypatingos raiškos šokėjai, surinkti iš įvairių pasaulyje šalių. Lietuvos žiūrovai išvys spektaklį „Meilės dainos“, čia įgyvadė ir sodriais ritmais alsuojantį džiazo pasauly nuves 12 šio teatro šokė-

C. TORBORGOS NUOTR.

Trupė „Zero visibility“

jų bei garsiausios nūdienos Danijos džiazo dainininkės Caroline Henderson perdirbauoti Louiso Armstrongo, Ellos Fitzgerald, Billie Holiday kūriniai.

Festivalyje šiemet bus ir energija, fizine jėga išskiriantys Izraelio šokio mokyklos atstovai: tai šokio trupių įvairose pasaulyje salyse graibstanti graibstomi choreografai

Hofeshas Shechteris, Itzikas Galili, Shlomis Tuizeris ir Edmondas Russo. Spektakliai, kuriuos šie Izraelio choreografi pristatys Nacionaliniam dramos teatre, sukurti Paryžiaus konservatorijos jaunimo baletu trupei – geras pavyzds Lietuvos aukštosioms šokio mokykloms, kuriose ivyks ir šios prancūzų trupės mokomieji seminarai. Kitas Izraelio kūrėjas Roy'us Assafas atveža du šokio spektaklius su Izraelio šokėjais, o Amosas Ben-Talis izraelietišką šokio mokyklą išbandė lietuviškoje trupėje – sukurė spektaklį su Kauno šokio teatru „Aura“. Festivalio vadovas Audronis Imbrasas pabrėžia, kad „Izraelio choreografi darbuose žiūrovai nesunkiai įžvelgs tai, kuo publiką visame pasaulyje pakeri Izraelio šiuolaikiniškis šokis – fizinę energiją, veržlumą, puiķių techniką ir daug grynojo šokio“.

Dar viena festivalio pažiba – norvegų trupė „Zero visibility“ ir choreografės Inos Christel Johannessen naujausias kūriny, „Vėl“. Septynių šokėjų ir vieno muzikanto kuriamas veiksma – jausmingas ir paveikus,

čia susilieja muzikinė improvizacija, specialiai šiam spektakliui švedų kompozitoriaus Marcuso Fjellströmo parašyta muzika, šokis ir vizualieji menai. Reginys vertas ne tik šokio, bet ir scenografijos, ispūdingų vaizdinių scenoje mėgejų dėmesio.

Žiūrovų taip pat laukių choreografiniai darbai iš artimesnių šalių – Latvijos, Estijos, Rusijos. O vėliau rengėjai kvies sugrįžti kartu su užsienyje kuriančiomis ir Lietuvoje pirmą kartą savo darbus pristatytančiomis lietuviems Ugne Dievaičiute ir Ieva Kuniskyte. Prestižinėje Londono šokio scenoje „The Place“ parodytas ir jaunų britų šokio kritikų išgirtas Ievos Kuniskytės kūriny, „Isčiau pieno“ turėtų būti įdomus ir apie jos kūrybą dar negirdėjusiems tautiečiams. Iš Kauno kilusi Ugne Dievaičiutė kuria kartu su choreografe iš Brazilijos Poliana Lima – jos drąsūs, netgi akiplėšiški darbai jau pelnė kūrėjoms ne vieną Ispanijos šokio apdovanojimą.

Kaip ir kasmet, festivalis „Naujasis Baltijos šokis“ pristato ir įdomiausius lietuvių choreografų bei

Kai šventes keičia kasdienybę

Lietuvos muzikos ir teatro akademijos 80-mečio proga profesorė Aušrė Motuzienė kalbina Laimutė Ligeikaitė

Virtinėje renginių, skirtų Lietuvos muzikos ir teatro akademijos 80-mečiu, nugriaudėjo ir pagrindinės iškilnės (vykusios Nacionalinėje filharmonijoje), kurių metu buvo inauguruoti dar du akademijos Garbės daktarai – pianistas, muzikologas profesorius Vytautas Landsbergis ir teatro režisierius Eimuntas Nekrošius (pirmasis lietuvių teatro menininkas, kuriam suteikiamas akademinis *Doctorem Honoris Causa* vardas).

Tačiau šventes keičia kasdienybę net ir meno pasaulyje, juolab universitetinėse meno studijose, kai ne-numaldomai artėja egzaminų sesija, parengtų koncertinių programų, spektaklių, sukurtų kino filmų peržiūros, perklaušos, įvertinimai, diplomų dalybos, neįšsemama dokumentų jūra, būties problemas ir kitū universitetams pažystamai rūpesčiai. Arčiausiai jų sukasi fakultetų dekanai – pirmieji priimantys iššūkius ir sprendžiantys problemas.

Nutilus šventiniams šurmuliui, o už sienos pianistui „šlifuojant“ sudėtingesnius pasažus, kalbamės su LMTA Muzikos fakulteto dekanė, pianiste profesore Aušra Motuzienė, kuri globoja visą muzikinį akademijos gyvenimą, pažysta ne tik kiekvieną pedagogą, bet ir kiekvieną studentą, yra pelnusi didžiausią bendruomenės pasitęjimą, yra akademijos Tarybos ir Senato narė. Kalbamės apie 80-metės akademijos rūpesčius ir kasdienybę.

Lietuvos muzikos ir teatro akademija gali didžiuotis scenos žvaigždėmis, Nacionalinės premijos laureatais, kurie labai svariai reprezentuoja akademiją visuomenėje (beje, pokalbius su žinomomis asmenybeis skelbėme „7md“ kovo 1, balandžio 19 d., – red. past.). O kas dar, be scenos žvaigždžių, yra šios akademijos kokybės ženklas?

Tai mūsų pedagogų potencialas – žymūs scenos meistrai. Bet yra ir tokiai asmenybių, kurios daugiau dėmesio skiria pedagoginiams darbui, o ne scenai. Kartais studentui netgi geriau studijuoti pas tokį dėstytoją, kurio karjera jau ne tokia intensyvi, jau sukaupta ir koncertinė, ir pedagoginė patirtis. Mūsų stiprybė yra žmonės. Kad ir kokios būtų studijų programos, pagrindinė „studijų programa“ vyksta auditorijoje tarp dėstytojo ir studento.

Dalis visuomenės, net ir kitų universitetų bendruomenių ne visai supranta šios mokyklos specifiką. Pavyzdžiu, universitetų reitingų rengėjai vis klausia to paties bendro klausimo „kiek jūsų universitate yra laboratorijų?“ ir pan. Paaškinkite visuomenei, kokia yra jūsų studijų bazė, priemonės, kokia yra studijų specifika ir ar turite „laboratorijas“?

Pagrindinis mūsų specifokos bruožas – individualios paskaitos: vienas dėstytojas – vienas studentas. Beje, todėl ir studijų kaina tokia didelė,

Individualus darbas – būtina salyga. Tokio darbo pagrindas – specialybės užsičiimai. Juk grupėje neįsmokysi skambinti fortepijonu. Žinoma, teorijos, istorijos dalykai, bendro universitetinio lavinimo paskaitos dėstomas grupėms. Taupydami stengiamės mažinti individualių paskaitų, bet jos būtinės. Mes, žinoma, laboratorijų neturime. Bet, parodokas, kitų aukštųjų mokyklų laborantams yra prilyginti mūsų pianistai koncertmeisteriai. Tai skaudi problema. Tam tikroms specializacijoms, pavyzdžiu, styginių, pučiamujų, dainavimo, liaudies instrumentų, choro dirigavimo, orkestrinio dirigavimo, koncertmeisteriai (arba akompaniatoriai) yra būtini. Vien solo nedainuosi, o instrumentininkas turi groti su pianistu, atliekančiu arba orkestro partiją, arba kartu atliki originalius kamerinius kūrinius. Koncertmeisteriais dirba mūsų akademiją baigę profesionalūs pianistai, atsidavę žmonės, bet jie prilyginami laborantams ir atlyginimai jų nedideli. Tik visai nesenai akademijos statute juos įrašome kaip meno darbuotojus. Bet vis tiek juristai išaiškino, kad meno darbuotojai néra akademinių bendruomenės, ir, pavyzdžiu, renkant tarybą jiems nebuvu suteikta balsavimo teisė. Beje, koncertmeisteriai taip pat suteikia studentui papildomų žinių, išgūdžių. Be jų specialistų neišugdytume.

Nors dažnai pasidžiaugiate, kad į akademiją stoją tikrai ryški, puikiai parengtų jaunuolių, vis garsiau kalbama ir apie vadinamosios žemės grandies muzikos lavinimo spragas. O tai ir potencialių akademijos studentų spragos. Kokias problemas pamatote tiems jauniems žmonėms įžengus į akademiją?

Pavojaus varpais mūsų pedagogai skambina jau scenai. Savivaldybės, kurioms pavaldžios muzikos mokyklos, taupo finansavimą, mažinamos pamokos, vyksta įvairios reformos. Vaikai tiesiog neįsmokomi tiek, kiek reikia. Akademijos katedros įmėsi iniciatyvos padėti kiek tai-syt. Pavyzdžiu, Pučiamujų ir mušamujų instrumentų katedros vedėjo Roberto Beinario iniciatyva jau antri metai rengiamos pučiamujų instrumentų dienos, beje, net vienuolikai skirtinė specializaciją. Kviečiamai atvykti mokytojai su savo mokiniais,

o katedros dėstytojai jiems rengia meistriškumo pamokas, teikia metodinę pagalbą. Šiemet pradėjo „veikti“ parengiamieji kursai: būsimieji studentai atvažiuoja į akademiją kartą per savaitę ar dvi į specialybės užsičiimimus. Jaunimas pasitubulina, o mūsų pedagogai „pačiu-pinčia“ būsimą kontingentą.

Kur slypi akademijos pedagogo motyvacija – juk ir algos nedidelės, ir studentai dažnai ateina neparengti?

Galiu drąsiai pasakyti, kad viskas laikosi ant entuziastų pečių. Arba turi pašaukimą ir norą dalytis savo žiniomis, išgūdžiai, patirtimi su jaunu, arba jo neturi. Būtina salyga – reikia mylėti jaunus žmones. Tai labai svarbu. Reikia nuoširdžiai norėti jiems perduoti savo patirtį ir žinias.

Jau daugybę metų stebite stojančiuosius ir studentus per visą jų studijų laikotarpį. Kuo remiasi studento motyvacija? Ko studentas čia ateina? Kas turėjo įtakos jo pasirinkimui anksčiau, kas dabar?

Akademijoje esu nuo 1970-ųjų, kai pati įstojau, baigiau ir čia likau. Dirbu ir pedagoginį darbą, ne vien administracinių. Prisimenu, didelė banga labai gerai pasirengusiu stojančiu buvo maždaug apie 1988 metus į liaudies instrumentų specialybės – birbynę, kankles. Mat sovietmečiu įvairūs liaudies instrumentų orkestrai, liaudies šokių kolektyvai galėdavo išvažiuoti į užsienį. Vyrauvo nuomonė, kad tai perspektivi specialybė, kad jaunuolis ne tik išgūdžiai, turės profesiją, bet ir pašaulio pamatys. Vėliau – lūžio metai: važiuok kur nori, rinkis ką nori.

O koks dabar yra motyvuotas studentas? Juokaudama sakau, kad tapti muziku tai kaip tapti kunigui: esi kažkokios aukštėsnės jėgos pašauktas, o gal pasmerktas – sunku pasakyti. Bet eini šiuo keliu, nežinai kodėl, bet kitaip negali. Esi geraja prasme „uzkrėstas“ meile muzikai ir savo instrumentui. Yra tokų jaunų žmonių ir, neabejoju, bus visada. Ir tokie yra ne tik muzikantai. Visada stebiuosi stojančiaisiais į aktorių specialybę. Ar bus karas, badas, maras – vis tiek jie verši į sceną, norės save išreikšti. Juk stojantysis į vaidybą puikiai žino, kad teatrai perpildyti, gal jis bus bedarbis, gal teks keisti profesiją – vis tiek stojančiųjų netruksta, ateina pulkai.

Muzikantams irgi ankšta. Bet yra tokis posakis: muzikantų daug, bet gerų visada trūksta.

Vieno iš Muzikos fakultetų dekanė esate nuo 2003 metų (vėliau, po reformos, akademijoje liko du fakultetai – Muzikos bei Teatro ir kino, – red. past.). Jūsų rankose yra visa muzikinė akademijos pusė, studijų reikalai, bendravimas su studentais, dėstytojais. Kita vertus, jums reikia išmanyti ir visus bendruosius universitetų dokumentus, naujas europines taisykles, direktyvas, kuriose, ne paslaptis, yra ne-

mažai biurokratizmo. Ar pavyksta visa tai suderinti su menine, kūrybine savo universiteto specifiką?

Visi jaučiamė, kad popieriai ir vienos „apsirašinėjimas“ auga geometrine progresija. Tai ne mūsų akademijos ar Lietuvos bėda, tai vyksta visame pasaulyje. Ir tie „atsakomybių apibrėžimai“ man kelia nostalgiją tiems laikams, kai buvo laikomasi duoto žodžio, o pareiga ir vienos „atsakomybių“ buvo ne popieriuje, o mumyse. Dabar viską reikia užrašyti. Ir studentai, iškilus problemai, dažnai paklausia: „O kur parašyta?“

Popiežius emeritas Benediktas XVI savo enciklike „Caritas in veritate“ apie visapusiską žmogaus vystymąsi mielečių ir tiesoje tėsiai savo pirmatko popiežiaus Jono Pauliaus II pradėtą svarstyti tios klausimą. Ar neprāžudys relatyvas pasaulio? Šiandieninis pasaulis liberalus ir tiesų atsirado daug, kiekvienas jau turime savo tiesą. O kur tas vienas, bendras vardiklis, kuris ateina iš krikščioniškųjų vertibių, iš Dešimties Dievo įsakymų? Ko gero, tie visus užvaldė dokumentai yra savotiškas bandymas reglamentuoti, rasti vieną tiesą, bet nežinau, ar tokie būdai suvaldys grësmingą procesą.

Problemų akademijai netruksta. Neseniai Teatro ir kino fakultetas žiniasklaidoje paviešino savo rūpesčius dėl nepritaikytų šiuolaikinio šokio studijoms patalpų, šildymo ir pan. O kokioms Muzikos fakulteto bėdos?

Ju begalės. Pavyzdžiu, mūsų III rūmai, kuriuos glaudžiasi Daina-vimo, Bendrojo fortepijono, Etnomuzikologijos katedros, išskirę Leidybos centras, yra avarinės būklės. Rektorius įmėsi iniciatyvos ieškoti naujų patalpų, bendrauja su savivaldybe. Mums buvo pasiūlytos patalpos Profsažungų rūmuose, bet ten yra teisinių klausimų. Taip ir laukiame, gal kur greitai išsikelsime... IV rūmuose, kuriais skundžiasi Teatro fakultetas, taip pat išskirūsios Muzikos fakulteto katedros: Liaudies instrumentų katedra, variniai pučiamieji instrumentai, Džiazo katedra, Bigbendo studija apskritai yra pusrūsyje, kur drėgna ir gelbsti tik drėgmės surinktuvas. Tuose rūmuose rastumėt likusias buvusios proftechninės mokyklos klasės su kriauklėmis, su užrūdijusiomis spin-tomis – o žiūrėk, studentas, užsidarė toje klasėje, panirę į muziką, laimingas groja sau, nieko nemato... Manau, kad ta prasme mes esame laimingi žmonės.

O kokia išeitis, kaip pagerinti šias nepavydėtinias sąlygas? Kokios idealios studijų ir darbo sąlygos muzikantams?

Labai rimtai kalbama apie naujos akademijos statybas. Reikia turėti omenį, jog mūsų patalpos turi būti specializuotos. Pavyzdžiu, Kongresų rūmai, kuriuose išskiriai pusė Muzikos fakulteto, visai neblogi, tačiau jie buvo statomi kaip

politinio švietimo namai. Kad ir kokią dėtume garso izoliacijos medžiagas tarp sienu, vis vien, jei groja pianistas, tai gretimoje auditorijoje smuikininkas savęs nebegirdi. Reikėtų gerai apsvarstyti naujosios akademijos projektą, kad patalpos būtų funkcionalios ir pritaikytos mūsų darbo specifikai. Nuoširdžiai tikiuosi, kad savo gyvenime dar pamatyti naują Muzikos ir teatro akademiją, net jei jau būsiu emeritė. Visos Lietuvos aukštostos mokyklos po Antrojo pasaulinio karos ką nors pasistatė, tik mes vis glaudžiamės kadaise gautuose kitos paskirties statuose. Žinoma, ačiū ir už tai.

Akademija, be abejo, diegia inovacijas, laikas diktuoja šiuolaikinių technologijų, elektronikos poreikį ir t.t. Ko gero, jau nesilaikoma įsikibus to klasikinio studijų proceso ir vien tik tradicinės muzikinės veiklos?

Be abejo. Daugelis dėstytojų yra parengę nuotolinio mokymo kursus. Kita vertus, vien tik nuotolinis dėstymas negali pakeisti gyvo, tiesioginio bendravimo su žmogumi. Kalbėjimas, diskusija dar nuo Aristotelio laikų yra tas pagrindas, kurio niekas nepakeis.

Akademija yra laimėjusi ne vieną projektą, pavyzdžiu, kompozitoriai įkūrė muzikos inovacijų centrą, jau surengė pirmajį elektroninės muzikos kūrimo konkursą, turime laureatą. Kompozitoriai dirba su šiuolaikinėmis kūrimo technologijomis. Esame laimėjusi projektą infrastruktūros gerinimui, o tai leistų išsigyti naujų instrumentų, tačiau dažlis lėšų numatyta patalpų renovacija, o čia „stringa“ darbų projektavimas. Gerokai laiko atima ir viešieji pirkimai – daug popierizmo, procesų stabdymo ir t.t. Visi universitetai patiria panašių bėdų.

Idomu, kas Jūs pačių paskatino pasirinkti muzikės kelią? Kiek žinau, jūsų tėvai, nors iš akademinės bendruomenės, nebuvu muzikai?

Mama gydytoja. Turėjo gerą klaušą, gražiai dainavo, bet salygų mokyti muzikos nebuvavo. O tėvelis, fizikas, buvo ilgametis Lietuvos žemės ūkio akademijos docentas, katedros vedėjas. Mes gyvenome Kaune, netolišce buvo Naujalio meno mokykla (tada ji vadinosi Kauno specjalioji vidurinė muzikos mokykla). Iš vienuolikos kaimynystėje augusių skirtingo amžiaus mergaičių aš buvau jauniausia. Gal septynias iš jų tėvai nuvedė į tą mokyklą. Kad neatsiliktu nuo bendruomenės, mama nuvedė į mane. Aš vienintelė iš jų ir tapau profesionalia muzike.

Kas padėjo apsispresti, kad tikrai eisite būtent šiuo keliu?

Kaip ir visi vaikai, nenorėdavau užsiimti tomis kasdienėmis pratybomis. Tėvai versdavo, mokytoja rašydavo pastabas. Tėvui truko kan-

NUKELTA | 5 PSL.

Gloria!

Kauno valstybinio choro ir miesto simfoninio orkestro koncertas

Rita Aleknaitė-Bieliauskienė

Paskutiniu koncerte nuskambėjusi Giuseppe's Verdi „Aidos“ žodžiu noriu pradėti ir recenziją. Užtarnautomis, seniai po simfoninio koncerto girdėtomis klausytojų ovačiomis pagarbinti balandžio 20 d. Vilniuje, Nacionalinės filharmonijos salėje, koncertavę kauniečiai: Kauno valstybinis choras (meno vadovas ir vyriausasis dirigentas Petras Bingelis) ir Kauno miesto simfoninis orkestras (vyriausasis dirigentas Imantas Resnis, vadovas Algimantas Treikauskas).

Gloria! – remiantiems vieno iš Kauno muzikinio gyvenimo veikėjų veiklą, entuziastingiem orkeistro organizatoriams, sugebėjusiems iš prieš trisdešimt metų pradėtų atsargių bandymų burti Kauno muzikus į ansamblį išsiplėsti į kamerinių orkestrą, o dabar – į jau devintus metus dirbantį profesionalų simfoninį orkestrą. Kolektyvas dalyvauja miesto renginiuose, yra koncertavę Norvegijoje, Italijoje, Vokietijoje, Suomijoje, Latvijoje, Estijoje. Per nai dalyvavo Šveicarijoje vykusiam prestižiniame „Murten Classics“ festivalyje, nuolat rengia muzikinius projektus, grojo su populiaromis roko grupėmis („The Scorpions“ ir kt.), surengė koncertų su pasaulyo scenose dainuojančiu Dmitrijumi Chvorostovskiu ir t.t.

Orkestro vadovas, buvęs Nacionalinio simfoninio orkestro fleitininkas Algimantas Treikauskas pasakojo apie pretenzingus kolektyvo planus. Tai paskatinė ištekinti orkestro galimybėmis juos igvendinti.

Skelbtame konkurse taip ir nepačius vyras iš kurio dirigentas, dabar su orkestru dirba latvių dirigentas Imantas Resnis. (Naivai atrodė programėlėje rašomi žodžiai „legendinis“, o sakyti apie „tarptautinį pripažinimą“ sovietmečiu padidėjo)

rigavus latviškam orkestrui „Prahos pavasario“ festivalyje taip pat nereikėtų. Deja, taip kartais pagudraujama kalbant ir apie kai kuriuos Lietuvos dirigentus, nors Europoje tikrai žinomas yra tik vienas – Saulius Sondeckis...). Buves violončelininkas I. Resnis dirigavimo mokėsi pas žinomą batutos meistrių Genadijų Roždestvenskį. Debiutavo ir dirbo Latvijoje. Atgautos Neprisklausomybės metais apdovanotas už nuopelnus savo šalies muzikinei kultūrai. Vis dėlto visos dirigentų galios pasirodo scenoje. Pripažistami jie ne už platų ir energingą mosavimą, bet už gebėjimą pertekli muzikos esmę.

Ši kartą konertas buvo ypatinės – skirtas Giuseppe's Verdi giminimo 200-osioms metinėms („Vivat, Verdi!“). Peržvelgus koncerto programą pasigedė solisto, tačiau po koncerto tapo aišku, kad prie puikiai dainuojančio Kauno valstybinio choro tiktu tik labai geras solistas. Programa buvo skoningai, prasmingai sukompunuota ir jokio kito akcento netrūko. Skambėjo operų uvertiūros ir keli reikšmingi orkestriniai fragmentai. G. Verdi uvertiūros tarsi nepritaikytos koncertiniams atlikimui, atitrauktam nuo pačios operos. Čia nėra specifinės formos ar dramaturgijos, specialios instrumentuotės, žymėtos naujais motyvais, dinamiška ritmika, besikeičiančias kontrapunktais. Saikinas yu simfoniškumas. Tačiau kiekviena atveria uždangą į muzikinį vyksmą scenoje ar pateikia savitą gerai žinomą herojų ariją, ansamblį santrauką.

Emocijas glostantis melodijų mikrokosmosas skambėjo operos „Likimo galia“ uvertiūroje. Ji Lietuvoje koncertuose atliekama dažniausiai. Tai nėra paprastas simfoninis paveikslėlis. Sudėtingiausia dirigentui pajusti ir pertekli pran-

džios kontrapunktų prasmę, jų kuriama įtampa. Iš Lietuvoje girdėtų šios uvertiūros interpretacijų iai-giausiomis pripažinčiau Jono Aleknaitės ir neseną Gintaro Rinkevičiaus (pirmojoje imponavo racionali ekspresija, o antrasis pateisino gaivališką temperamentą, polėki). Uvertiūros *agitato e presto* – Alvaro ir Leonoros lemčių temos epizodas – koncerte alsavo nuo paslaptingo *pianissimo* meloso metamorfozių iki pilnaverčio orkestro *forte*. Raiškus smuikų *leggiero* dialogas su kokybišku garsu, tikslia artikuliacija ir intonacija išsiskiriančia nedidele violončelių grupe; jautri dinamika, ritmo energija. Ypač pasidžiaugčiau retokai intonaciškai pavykstančiu sudėtingu fleitos, obojaus ir klarinetu ansambliu. Tobulėti vertėtū tri-mitas.

Nepastebimai vilničiams, Kauno miesto simfoninis orkestras kokybiškai išaugo. Formuojais instrumentinių grupių spalvos. Pavyksta dramaturgiškai reikšmingi dinaminiai kontrastai, prasmingi perėjimai nuo vienos emocijos prie kitos. Skaidrus dialogai, gera intonacija. Kokybiskaspiano ir forte sukuria didelę ir emocionalią amplitudę. Muzikalus dirigentas geba leisti muzikai pulsuti, nestabdo ir neforsuoja didelių melodinių junginių, leidžia jiems nuskambeti, išbaigtį mintį. Tempai logiški. Muzikalus dirigentas „veda“ muzikos vyksmą ir randa įdomių interpretacinių variantų.

Išskirčiau puikų orkestro bendrą darbą su Kauno valstybiniu chorū – parengtose „Quattro pezzi sacri“ („Keturios dvasinės giesmės“), žinomas ir „Stabat Mater“ pavadinimu („Ave Maria“, „La Landi alla Virgine Maria“, „Te Deum“, „Stabat Mater“), kurias 1897 m. spalio pabaigoje G. Verdi nusiuntė leidėjui Giulio Ricordi. Kūrinio interpretacija labai jautriai atskleidė autorius

Kauno miesto simfoninis orkestras

emocijų sankarpa. Kokie giliūs jausmai šioje muzikoje! Tačiau G. Verdi jau jautė senatvės ir gyvenimo pabaigos artėjimo šešelius. Po poros savaičių pirmoji pasauly paliko jo ilgametė nuoširdi draugė žmona Giuseppina, „išėjusi laukti savo dievinamo vyro“. „Mažai valgau, mažai miegu, mažai kuriu ir dažnai ilgiuosi...“ – rašė G. Verdi. Treji metai prieš mirtį, kompozitorui išpusėjus devintą dešimtį, išvoko pirmasis „Stabat Mater“ atlirkimas.

Efektingai, tarsi besiartinančios Paskutinios žingsnių, skambėjo pirmasis epizodas: orkestre rastas tikslios artikuliacijos ir kolorito derinys. Turtinges choro vokalas formavo spalvingą partitūrą, su orkestru muzikos prasmę perteklė plačiai ir subalansuota dinamine amplitude, vokalinė linija palaikė įtampą, siekdama išprasmintų kulminaciją.

G. Verdi operų muzikinė dramaturgija ir įtampa sukuria nedalomo didelės apimties veiksmo išpūdį. Taip tarsi pamirštame, jog ši vienovės sujungia viena kitą keičiančias arijas, duetus, muzikinio veiksmo užuomazgas orkestre ir logišką, emociškai pagrįstą finalą. Estetinį poveikį G. Verdi muzikoje kuria tarsi nesibaigiančios išdainuojamos melodikos vėrynas. Verdi melodinė drama pasiekė meninę tobulybę.

Choras iš operos „Nabukas“ – laisvės šaukmas. Ši kartą buvo itin skrupulingai niuansuotos dinaminės bangos, efektingi *subito*. Sudavinta choro traktuotė priminė ne optimistišką italų laisvės himną, bet G. Verdi testamente išrašyto ir Mi-

lano magistratūrai pateikto pageidavimo muzikinę išraišką – palaidoti abu su Giuseppina Milane, jų pastatyti senų muzikantų prie glaudos namų koplyčioje. Sako, kad eisenoe į koplyčią dalyvavo apie 30 tūkstančių žmonių, chorą iš operos „Nabukas“ giedojo 900 žmonių: „Skrisk, mintie, auksiniais sparnais...“

Nors G. Verdi uvertiūrose girdėti spalvingos, dažniausiai kontrasto principu sukompunuotas arjai, duetu, chorinių ar instrumentinių fragmenų temos, vis dėlto yra ir tokius orkestrinių operos epizodus, kurie sukuria situaciją, emocinę erdvę herojų dramai. Vokalinis orkestruotės stiliums būdingas operai „Aida“. Dviem Kauno kolektivų koncertą „išėmino“ du šios operos fragmentai – uvertiūra ir II veiksmo finalas. Koncertas prasidėjo permatau orkestro ažūru, kuriame muzikantai raiškiai pristatė dvi – šviesią ir tamsią – operos idėjos priešpriesas (verta pagyru violončelių grupė, klarinetas). Sudėtingas koncerto pradžiai smuikų unisonas *pianissimo* skambėjo muzikaliai ir gerai intonuojamas. Koncertą užbaigė efektinga antrojo veiksmo scena.

Pagaliau Kaunas greta teatro turėti du įdomius didelius koncertinius kolektyvus, kamerinių ansamblį, išugdytų dainininkų. Ar padės kas nors Kauno kultūros, švietimo ir mokslo ministerijų valdininkams suprasti šių darbų reikšmę miesto ir augančio jaunimo ateicių? Ar padės ieškoti ir rasti galimybų visokeriopai remti puikias pačių muzikų iniciatyvas?

ATKELTA IŠ 4 PSL.

trybė ir 9 klasėje mane pervedė į „Saulės“ gimnaziją su sustiprintu fizikos ir matematikos kursu. Ten mokėsi visai kitokie vaikai – kitaip mąstantys, kitokios psichemocinės sandaros. Baigiau tą mokyklą neblogais pažymais, bet man buvo aišku, kad nenoriu stoti nei į tuometinį Kauno politechnikos institutą, nei į Medicinos institutą. Supratau, kad nepritapsiu. Norėjau atgal į muziką. Tai buvo momentas, kuris padėjo apsispresti.

Užtadabar jūs suprantate ir tą jauną žmogų, atėjusį į akademiją. Kuo jis kitokas?

Pirmausiai, savo emocine sandara. Ir ne visi nori būti tik solistai, labai dažnai studentai nori muzikuoti kolektyve, kameriniame ansamblje, akompanuoti kitam, groti orkestre. Aš ir pati vaikystėje neįsivaizdavau savęs soliste. Mačiau save tik kartu su kita. Ilgus metus

dirbau koncertmeistere ir dabar koncertuose akompanuoju dainininkams.

Paminėkite pastoviausius scenos partnerius. Kokias rengiate programas, kur koncertuojate?

Susibūrėme trys skirtingos karatos, bet, matyt, amžius neturi reikšmės, o svarbios bendros vertybės. Mano scenos partneriai – dainininkai Rasa Juzukonytė ir Deividas Staponius. Aš vyriausiai iš jų. Ratos dėka pradėjome domėtis sakraline muzika. Man, augusiai sovietmečiu, tai buvo iki šiol neatrasti kladai. Esame ištroškę tos muzikos, žinių apie ją. Ješkome repertuarą, rausiamės internetinėse bibliotekose. Irašėme plokštelię, kurios pagrinė sudaro giesmės iš vienuolés Zuanos Miliūtės – buvusios Rasos choro vadovės – natū užrašų. Giedame Lietuvos bažnyčiose, aplankėme jų daugiau kaip penkiadešimt. Turime tikslą su sakralinės muzikos programomis aplankyti kuo daugiau. Tai nėra vadinamieji „prestižiniai“,

didelius salių koncertai, bet papras-tam žmogui teikti džiaugsmą – irgi yra didelis džiaugsmas.

Matydama tą poreikį, galbūt skatinate ir studentus ne iškart veržtis į prestižines sales, o suteikti ir „mažų“ džiaugsmų žmonėms ir sau? Kaip studentai dabar suvokia savo misiją, ar yra entuziastų?

Dabartinių studentai jau suprato, kad niekas už juos nieko nepadarys. Tie, kurie nori koncertuoti, turi būti patys sau vadybininkai, ieškoti nišų savo veiklai. Filharmonija koncentruojasi į klasikinės, akademinės muzikos koncertus, ribojasi didžiuju miestų publiką. O mažieji miesteliai? Nereikia net skatinti – studentai patys intensyviai ieško naujų erdviių ir klausytojų, savo metu patys ten nuveža. Akademija taip pat turi išvairių minčių dėl regioninių plėtros, matysime, kaip tas idėjas pavyks išplėtoti. Savo studentus visada skatinu kaupti repertuarą, kuris praverstų koncertinei veiklai išvairose vietose, skirtingoms, tik-

linėms klausytojų grupėms. Pamestu, kokia išmintinga buvo dainavimo pedagogė Elena Dirsienė, pas kurią keletą metų dirbau koncertmeistere. Ji parinkdavo studentėms programą ir sakydavo: čia programa šiam semestrui, egzaminams, o čia kūrinys „koncertinėms brigadoms“, kaip tada buvo vadinami vykstantys koncertuoti į įvairius miestelius. Tokio repertuaro pagrindas – populiarūs klasikai. Studentui reikia įvaldyti, žinoma, ir Händelio arijas, bet reikia ir Gabrielio Faure „Drugelio ir žibuoklės“. Ir, kaip yra pasakės Virgilijus Noreika, Lietuvos reikia dainuoti lietuviškai. Žinoma, mūsų studentai, orientuodamiesi į pasaulinę sceną, į meistriškumo reikalavimus, mokomi dainuoti originalo kalbomis, ir tai jų karjerai labai svarbu. Bet reikia kaupti populiarūs klasikos repertuarą ir lietuvių kalba. Nes kai išvažiuoja dainuoti į mažą miestelį, ten nedaug žmonių gali suprasti vokiškai, itališkai ar prancūziškai. O dainuojant nesuprantamai tuoju pat praranda-

mas ryšys su publiką. Instrumentininkai taip pat turi mokėti tokios populiariosios klasikos kūrinį, nes sudėtinga pusės valandos sonata ne visokai publikai „iškandama“.

Ar akademija pajęgi išlikti tarp visų universitetų kaip savarankiškas kultūros centras (girdime kalbant apie įvairius universitetų jungimo variantus), ar pajęgi išlikti tarp tų nesibaigiančių švietimo reformų? Ką mes galime pasakyti valdžiai, kuriai menas, muzika suprantamai kaip „pašokti, padainuoti“?

Valstybė, kuri nevertina kultūros, yra pasmerkta. Tie Muzikos ir teatro, tie Daileiš akademiją privalo išlikti – ir išliksime. Kad kultūrai yra skiriama per mažai dėmesio, kad dangstomasi krize, ekonomika – visi žinome. Bet menininkų, muzikų pašauktujų kasta – savo misiją išlaikys bet kuriuo atveju. Per savo gyvenimą daug planų girdėjau – ir sujungti, ir atjungti, ir dar kažką padaryti. Bet mes buvome, esame ir, tikiu, būsimė.

Nuo gyvenimo išsiuosi dirbdama

Pokalbis su Dalia Laučkaite-Jakimavičiene

Nesenai „Akademijos“ galerijoje veikusiose parodoje „Jūra vandenyas“ pristatėte miniatiūras. Iš kur kilo tokia idėja?

Idėja, ko gero, ir bus gimusi iš porcelianinių figūrėlių, kurių naujodujų kaip *ready-made'us* šioje parodoje. Jos iš kadaise Karaliaučiaus srityje veikusios manufaktūros siukšlyno, ten antikvarinių lobijų ieškotojai išskirė nemažą kicką tokius įvairaus dydžio figūrėlių ir porcelianinių lėlių detailių. Taigi komponuoja tas figūrėles ir įvairius kitus pačios darytus ar rastus daiktelius ant porcelianinių „vandenės balučių“, pasakoju istorijas.

Iš to, ką kalbėjote per parodos atidarymą ir ką rašėte savo anotacijoje, susidariau nuomonę, jog mažosios porceliano statulėlės vienos svarbiausių šioje parodoje. Minėjote, kad norėtumėte priminti mažasios porceliano statulėlės porceliano kūryboje. Todėl pirmiausia susimąsciau, ko daugiau Jūsų kūryboje, meno istorijos ar popkultūros, literatūros?

Kartais remiuosi tuo, kartais anuо. Popkultūra yra susijusi su dailės istorija. Pavyzdžiui, dabar porceliano skulptūrėles suvokiamė kaip banalu daikta, tačiau XVIII–XIX a. Europoje jis buvo labai populiaras, vertingos ir brangios. Jų kolekcijos turėjo būti kiekvienuose turtingesniuose namuose. Vėliau jis tapo žemesnės miesčioniškos kultūros daliimi. Iš vienos pusės, tai keramikos istorija, o kartu tai ir kičo istorija. XX a. modernizmas pasibjaurėjo miesčioniškais daiktais, gausiai dekoruotais ir smulkmeniskais. Taigi, tai susiję, todėl sunku pasirinkti.

Iš kur semiatės įkvėpimo naujoms parodų idėjoms ir kodėl netęsiate temos, o visuomet išbaigiate ir einate link kitos?

Paprastai parodą stengiuosi daryti viena tema. Joje ir rodau darbus, atitinkančius pasirinktą tematiką. Tačiau prie jau įgyvendintų temų vėliau dažnai surgižtu, jei jaučiu, kad ko nors nebaigiau.

Sunku pasakyti, iš kur semiuosi įkvėpimo, gal iš aplinkos. Man yra įdomios moteriškos temos. Vandens temą kildinčia iš porcelianinių skulptūrėlių. Svarbu, su kokia medžiaga dirbu. Iš pradžių dirbau su pramoniniais dekalais (pagal „Dailės žodyną“, dekalas – tai antglazūrinė keramikos dekoravimo technika). Dekalas atsiranda ant kūrinio panašiai kaip vaikiškos tatuiruotės – tai tarsi atvaizdas, likęs nuo lipduko, tik vėliau suradau technikas saviem dekalams daryti, tuomet įpratau dirbtį iš to, ką turiu. Todėl turima medžiaga dažnai diktuoja, ką galiu iš jos daryti.

Jūsų vyras taip pat keramikas. Koks Jūsų santykis su jo kūryba? Kaip jūs tarpusavyje sprendžiate kūrybiinius klausimus? Ar vienas kitam padedate, papildote, o gal konkuruojate vienas su kitu?

Dalia Laučkaite-Jakimavičienė, ekspozicijos fragmentas

hobiu. Ypač stiprus šis judėjimas buvo Jungtinėse Amerikos Valstijoje. Net būdavo rengiami kursai ir mokymai, leidžiami leidiniuose motyvais ir taisylėmis, kur ir kokias rožes tapti. Tik XX a. antroje pusėje su postmodernistiniu judėjimu i porceliano tapymą vėl atkreptas dėmesys ir jis pradėtas naudoti profesionalių keramikų ne tik kaip dekoravimo technika. Taigi, porceliano tapymo, dekoravimo tradicija yra išlaikyta moterų ir jų dėka atėjo į šiandieninę keramiką.

Su kokių porcelianų Jums labiausiai patinka dirbt?

Kauno fabrikas „Jesia“ nuo senų laikų naudoja kaulinį porcelianą, jis labai kaprizinges, dirbtis su juo sunku, bet jo šiltesnė spalva ir jis persviečiamas, todėl porceliano specialistai labiau jį vertina. Man šios savybės nėra labai svarbios. Aš mėgstu ir kietąjį porcelianą, manau, su juo lengviau dirbtis ir jo šaltesnė spalva man priimtina. Taip pat porcelianą renkuosi pagal tai, ką man reikia padaryti. Pavyzdžiu, kūriinių serijai „Naktiniai drugliai“ reikėjo persviečiamos, skaidraus porceliano. Višas turėjusias švesti detales dariau Kečkemėto keramikos studijoje Vengrijoje, kur dirbama su prancūziško Limožo porceliano forma. Liomožo porcelianas labai vertinamas. Yra porceliano dailininkų, kuriems reikia tik būtent tam tikros rūšies porceliano, šiuo atžvilgiu esu atlaidėsnė. Kartais ir su vienokiui, ir su kitokiu porcelianu malonu padirbtis ir pažiūrėti, kuo jie skiriasi.

Kas Jums svarbiausia kūryboje?

Dirbu, nes negaliu nedirbtis, ir todėl, kad man smagu. Tikriausiai smagumas ir yra svarbiausia. Tai yra mano gyvenimo būdas ir geriausias atspalvaidavimas. Kiti nuo darbo ilisi, o aš kaip tik nuo gyvenimo išsiuosi dirbdama. Man svarbus darbo procesas. Šiai laikais tai nepopuliaru. Svarbiausia turėti idėją, koncepciją, o darbas ir įgūdžiai tampa tarsi mažiau svarbūs.

Keramika yra meno rūšis, kur reikia idėti daug darbo, turėti daug priemonių, įrengimų, įgūdžių ir žinių apie skirtinges technologijas. Kartais atrodo, kad šiuolaikinį meną galima daryti tarsi iš nieko ir labai sekmingai, o keramikoje reikia idėti daug juodo ir dažnai ne itin įdomaus darbo. Darant kūrinį reikia įsigilinti į technologijas, kurios neretai yra labai įdomios ir reikalauja daug dėmesio, tuomet idėjos tarsi lieka antrame plane. Šiuolaikiniam menem visi tai atsižrežia prieš keramikus. Šis klausimas man svarbus. Savo darbe stengiuosi išlaikyti tinkamą santykį tarp idėjos ir techninio atlikimo tobulumo.

Šiuo metu pradeda atrodyti, kad keramika apskritai nelabai reikalinga. Viskas gaminama Kinijoje, kur padaroma pigiai ir dažnai ne taip jau prastai, todėl dirbtis su pramonine keramika ekonomiškai neapsimoka.

Pramonėje keramikų beveik nebereikia. Toks požūris vyrauja ir visoje Europoje, keramikos katedrų labai mažai likę, o ir esamos „kaba ant plauko“. Išivyravusi nuomonė, kad keramika yra neprestižinė ir nепopulari sritis. Bet žiūrint į ateityį reikėtų susimąstyti, ar tikrai taikomosios dailės žinių nereikės... Niekas nežino, kokia linkme pakryps ateities menas. Gal bus atsigrežama į praeities tradicijas ir prieištaikomojo meno specialistų? Konceptualus menas man labai įdomus. Tačiau nemanau, kad mene jau nebereikės žinojimo, įgūdžių ir mokėjimo dirbtis su specifinėmis medžiagomis. Galiausiai nemanau, kad konceptualus menas tam prieštarautų – dažnai būtent tas įdomiausias, kur idėja ir geras atlikimas eina išvien.

Ką bandote įdiegti studentui kaip dėstytoja?

Manau, kad principinė dėstytojo pareiga padėti studentui atrasti savo kelią iš daryti tai, ką jis nori, o ne tai, kas populiaru ar madinga. Jei jam nesinori daryti konceptualaus meno, o norisi daryti „indžiukus“, tai tegu jis juos ir daro. Gal ateityje jis iš to sugebės padaryti puikiausią konceptualų meną. Svarbiausia, kad klausytysi savęs.

Ar matote skirtumą tarp Lietuvos ir užsienio menininkų porceliano kūriinių, kai dalyvaujate tarptautinėse parodose?

Prisipažinsiu, kad ne. Manau, sunku skirti. Nors būdingų ypatybų, matyt, yra. Viena iš tokių galėčiau įvardinti santurumą, bet tili tuomet, kai lyginame su amerikietišku, kuris dažnai yra įvairiaspalvis, kartais jau net pernelyg įžulas. Manau, kad Lietuvos menininkų kūryba yra gana kosmopolitiška, todėl didelio skirtumo negaliu pastebeti.

Ar norėtumėte kurį nors iš savo projektų pakartoti?

Iš tiesų man svarbiausiai būna tie, kurie ką tik įvyko. O paskui jie užsimirišta ir pasidaro mažiau svarbūs. Paskutiniai darbai yra mylimiausiai.

Kiek ilgai mėgaujatės paroda, kol pradedate įgyventi naujają?

Turiu pripažinti, kad nesimėgauju savo parodomis. Atvirkščiai, laikotarpis po parodos būna sunkus. Atrodo, kad ką nors padariusi pasirodai nebereikalinga ir pati sau. Pasijunta tuštuma, bet po kelijų mėnesių nuo parodos pradėti tikslinguiai ir kryptingiai įgyvendinti kitą projektą.

Gal jau esate numačiusi ateities parodą ar naują projektą?

Kažkokios mintys sukasi, bet reikia daugiau laiko, kad jos susigulėtų. Taigi šnekėti dar negaliu, nes ir pačiai kol kas ne viskas aišku. Man atrodo, kad gyvenimas pasiūlo savo galimybes. Stengiuosi į tai įsiplausyti.

KALBINO INDRÉ MICKAITĖ

Pasakaitės, peteliškės ir patafizika

Kelios nutrauktos mintys apie Raimundo Malašausko ir „Tulips and Roses“ projektą „oO“ 55-ajai Venecijos bienalei

Monika Kalinauskaitė

Šitas tekstas prasidėjo tada, kai „oO“ man terciškė kažką panašaus kaip ir du nuliai. Lyg ir baigtas, bet lyg ir nepilnas kodas, brikoliažiškas tinklalapis ir Raimundo Malašausko pavardė, garantuojanti, kad niekas nebus nei sakoma, nei skaitoma taciai tėsių. Bandydama pavadinimą tarti pirstaisis dėlioju apskritimui nykštį ir smilių, dėdama prie akių pro juos kaip kreivus akinius mėginių perskaityti ar perpjauti perpus moteris dalinuisi iluzionisto Horace'o Goldino nekrologą, surašytą specialiai šiai progai. Tai buvo kliaida – „oO“ pasirodė besąs ne akiaini ar akys, o kreivą begalybęs kilpa, į kurią reikia ne žiūrėti, o išlisti.

Šitam tekstui vykstant ir baigiantis „oO“ sukonkrečėjo. Dabar tai – pusė bendro su Kipru paviljono 55-ojoje Venecijos bienaleje, kuruoja Raimundo Malašausko su galerija „Tulips and Roses“. Lietuviškų vardus čia nešioja šeši kūrėjai. Trys iš jų – Elena Narbutaitė, Liudvikas Buklys, Gintaras Didžia-petris – buria idėjas ir kalbančius dūmus, trys – Algirdas Šeškus, Kazys Varnelis, Vytautė Žilinskaitė – protinges substancijas. Visa sąstato stilistika panaši, tylis ir tanki kaip neutrininė žvaigždė (pvz., Jasono Dodge'o poezija arba Phanos Kyriacou maži augliai realybėje), kažkuo artima O raidės uždarumui, kurį tarsi laužia performatyvus judesys (ji turėtų atlikti Lia Haraki, Maria Hassabi arba Myriam Lefkowitz). Fragmentiš-

kai išberta neva koncepcija sutampa su istorija, bando įtempti stygas ir kentuti artėjančios kulminacijos aromatu. Taip, dabar „oO“ laikosi ant sulaikyto kvapo. Bet tai dabar, o tekstu prasidedant dar net nebuvu aišku, pro kurią šnervę įkvėpti, tik kad Venecijoje baisus potvynis su ledais, o Darius Miksys vaikstėj turėjo žalius sportbačius. Kvėpavimo pratimai buvo pasiūlyti balandžio septynioliktą dieną Veneciovą namuose, kuriuose ir praleidau gražų vakarą iš tikro beveik apie niekā.

Po tokio pasiskymo turiu prisipažinti, kad esu labai prasta patafizikė (patafizika – įsivaizduojamo pasaulio mokslas, tai, kas žengia tiek pat už metafizikos ribų, kiek metafizika už fizikos). Nemoku skaityt stalčiu ar užsiimti rododendrologija, todėl negaliu nesusidomėti, kai kas nors žada moderną prarijusiu baritonu pasakoti apie dingusius paštininkus. Trečiadienio vakarą Veneciovą namuose nusėdo idealinė telektualinių žaidimų atmosfera, tamsoka ir kamerinė, kurios prisikėvėvusiai jautėsi neįgaliai dėl savo poreikio kartkartėmis liesti žemę, į kurią išėjus tiesiog norėjosi suleisti nagus. Visa, kas tą vakarą buvo „oO“, malonai kaip šiltos dujos perėjo per odą – bet, kaip ir dera dujoms, menkai prasisunkė po ja.

Kaip ir buvo žadėta vakaro pranašystėje, pirmiausia dr. Pranciškus Vitta ir UAB „Ledigma“ atstovas Andrius Petrusas pasakojo apie savo jei ne meno, tai mokslo kūrinį – LED lemputėmis (meiliai lietuvi-

kai pavadintomis „šviestukais“) pagrįsta apšvietimo technologija, leidžiančią ryškinti ir slėpti spalvas. Demonstracijai pasitarnavo trys knygos spalvotais viršeliais ir Marijos Olšauskaitės sportbačiai. Po dozės teorijų ir diagramų vyrai demonstravo šviestuvą, atskleidusį, kiek raudonos, žalias ar mėlynas galima (ne)matyti. Tuo metu dar nežinojau, bet dabar jau atsimenu, kad „oO“ sastate yra ir menininkas Gabrielis Lesteris, kurio instalaciuje „Habitat Sequences“ panašiai dinginėja kambario baldai – tereikia rankos, liečiančios jungiklį, ir spintos nebéra. Galima paspėlioti, kad gal ir Venecijoje ką nors bus bandoma pradanginti – dar vieną spintą ar, pavyzdžiu, mėlyną spalvą? Net ir sausa fizika neužgožiai kone apčiuopiamo potraukio į garsiai neišsakomą mistifikaciją, tas potraukis nestebina, bet pasigilinus truputį glumina. Ar kam nors dar neatsibodo pasaulis, gyvenimas ir tikrovė?

Po pertraukos iliuzinis žibintas nukreipiamas į už stalo sėdintį Roberto Narkaus veidą, nusiteikuši skaityti. Tačiau prieš tai sūpuodamas iš kėdė kalba Raimundas. Kalba daug ir aksominiai balsu – apie Vytautės Žilinskaitės kaktusus (kurių perskaityti galų gale neleido Veneciovą namų ir taip prailgės darbo laikas), Lietuvos susitikimą su Kipru, kurį trumpam buvo įtempęs šio bankrutavusio krašto pavojujus išnykti, apie „oO“ kaip reiškinį, keičiantį save kuriančią mašiną. Ir taip

ties fraze „todėl tam tikra prasme dabar yra dar labiau neaišku, kas vyks Venecijoje, nei buvo pačioje pradžioje“ pajutau tą kreivą „oO“ begalybę, kurią paminėjau pradžioje. Atmetu pirmių sarkastišką reakciją ir stebiu uždarą apskritų formų kūną, o tokie turi tendenciją pakibti – virstti planetomis arba galaktikomis. Kuo uždaresnis kūriny, tuo labiau juntamas jo priklausumas autorui, ir darosi akivaizdu, kad Malašauskas kuria pasaulį, po kurį kol kas vaikštome ratais ir apgrairom. Tikėkimės, tikrai tik todėl, kad naujas pasaulis per daug gyvas, kad išsilaiytu kūrėjo rankose. Naujos pavaudės ir nauji žodžiai apšviečia penkias minutes į priekį, bet akivaizdu viena: begalybė negali turėti vėliavos, todėl „oO“ tikrai nėra valstybės paviljonas – nei Lietuvos, nei Kipro. Tiesa, labai įdomu būtų paskaityti, ką apie visą šį sumynamą rašo antrosios šalies kritikai ir kiti plunksnuotieji, jei išvis rašo. Savo šalyje kol kas, rodos, mažai reakcijų. Vietoj dalyvaujančių menininkų išgirdę kuratorių ir instituciją piliečiai tik klusniai linktelėjo ir sažiningai paskleidė žinią. Bet turint užanty žinojimą, tai dar suprantama, – o kas būtent yra Raimundas Malašauskas ar „Tulips and Roses“ Kipre? Akivaizdu, kad bet koks nacionalumas „oO“ darinį neskaniai pjauna į neiškios formos dalis, bet jis tiesiog liūdnai neišvengiamas valstybiniais dariniais paremtoje bienaleje ir pasaulyje. Orinė begalybė truputį apsineša žemėmis, iš

kurį susideda paprastas klausimas – kodėl?

Šitą minties liniją pertraukia Roberto Narkaus balsas. Meistriškai kapojama intonacija jis perskaito pasakas „Teleoželis“ ir „Robotas ir peteliškė“. Žilinskaitės tekstai turi elementaraus stiprumo, kuris atskleidžia vaikystėje įkyriai skambėjusios tekstų formas žavesį. Todėl tikiuosi, kad bienalėje autorė bus gražiai ir deramai atskleista, o ne ironizuojama, kaip kužda smeigtuko dydžio pesimistinė nuotaika. Būtent šioje kikenimų praažomoje prieplandoje suprantu, kokia taikli strėlė netyciai prašvili – visame kultūriname pasaulyje neišvengsi robotų ir peteliškių. Vieni kartoja ir nuoširdžiai tiki tuo, ką kartoja, kitiai ką tik ant galvos nukrito iš kaštino ir vis plazda kažkur šalia, bet vis tiek aplinkui. Bet tai – jau labiau sociologinė-gamtinė ižvalga, ir atskiru straipsniu reikalautų analizė, kokia fauna kokius procesus sukelia Lietuvos meno lauke.

Pabaiga. Renginio ir teksto – bent jau tol, kol „oO“ bus galima pamatyti ne penkioms minutėms, visa dabantimi į priekį. Kelios dienos po to trečiadienio vyko patafizinės virtuvės šventė, kurioje nuo stalo valgėme kopūstą su skrebčiais ir gérėme lydytą cukrų su kajeno pipirais, tačiau aš vis tiek neišmokau skaityti stalčių. Todėl su keliomis savo pertraukomis mintim laukiu ir tikiuosi, kad „oO“ atsiras lopinėlis žemės nagams suleisti ir šita skriejanti galiaktika nesubyrės ore į du nulius.

Tapyba emocijomis

Rasos Staniūnienės paroda „Tėviškės žemė“ Šv. Jono gatvės galerijoje

Rita Lelekauskaitė

Parodos pavadinimas gali suklaudinti: ekspozicijoje kokių nors aiškiai tautinių motyvų neišvysime, čia kalbama spalvomis ir šviesa. Susipažinus su autorės kūryba tai neturėtų stebinti. Jau ankstyvieji Rasos Staniūnienės darbai pasižymėjo spalvų ir šviesos įtaigumu. Ji buvo ir liko įvairi, nors ne kartą kito jos darbų medžiagos, formatai, vaizduojamos erdvės. Vis dėlto dailininkė ištikima tapybai. Dešimtys šioje parodoje eksponuojamų nedidelio formato darbų pirmiausia pakeria intensyvių spalvų srautu.

Parodos salės savo struktūra susisieja su intuityviai suvokiamą „Tėviškės žemės“ temą, erdvės išsiaskoja, salės veda tolyn lyg į medžio viršūnę. Pirmoje salėje dvelkia karštą vasaros diena, vyrauja aukso ir raudonų atspalvių. Kitoje, nutūsioje lyg šaka salėje – miškas, žydinti obelis, gėlė į žemę. Įtampa kyla iš gamtos būsenų kraštutinumų: miš-

ko gūdumo, siaučiančios vėtrinės jėgos. Kitame galerijos užkaboryje – ištisas sodas ir jūra. Autorės įtaiga išaiškėja supratus, kad ligiai kaip vėtroje ar bekrastėje jūroje deginančios įtampos gali būti ir jos nūtaptame krūme, net gėlių kompozicijose ar vieno bijūno žiede. Greta įelektrintų kūrinių yra ir tokiai, kurių įneša tylos ir rimties. Neretai keliros drobės kurtos kaip vieno kūriniu segmentai.

Dailininkės darbai drąsus, spalvos ryškios, išlaikoma pusiausvyra tarp abstrakcijos ir apčiuopiamo vaizdo. Savo lengvumu, ekspresyvumu kūriniai gali priminti siautulinę Rimvydo Jankausko-Kampo (1957–1993) kūrybą. R. Staniūnienės sugebėjo surasti tikslią tapybinę, plastinę išraišką emocijoms ir vidiui pasaulio vaizdiniams. Kiekvienas darbas vis kitoks, juose aiškiai juntama plonytė riba tarp tikrovės ir iliuzijos. Autorės kūriniai pulsuoja kaip stichija, įtraukia į save ir tik trumpai leidžia atskivertėti po patir-

to svaigulio. Jos potėpiai kartais lygius tarytum stiklas, o kartais švelniai neramūs, banguojantys tarsi kaligrafijos judesiu pėdsakai. Akivaizdu, kad riebių ir tirštų faktūrų autorė nemégsta. Nors darbai dengiami kelių dažų sluoksniais, jie netampa sunkūs, paviršiai išlieka lengvi ir kartu atsiveriantys.

Rasa Staniūnienė, „Medūza“. 2012 m.

J. LAPIENIO NUOTR.

kaip ją formavusių dailininkų parafrasė. Panašu, kad visiems žinomas dailės istorijos pasakojimus ji išvertė į kitą, savų kalbą.

Paroda veikia iki gegužės 4 d. Šv. Jono gatvės galerija (Šv. Jono g. 11, Vilnius) Dirba antradieniais–penktadieniais 12–19 val., šeštadieniais 12–16 val.

Kaip serialai formuoja lenkų skonį

Televizijos realybė mūsų namuose

Kad televizija formuoja mūsų vaizduote, žino visi. Masinėje kultūroje egzistuoja tik tie žmonės, kuriuos galima pamatyti televizoriaus ekrane. Apie tai gerai žino net politikai. Tačiau televizija ne tik veikia (ar formuoja) pažiūras, vertybų sistemą, kuria vis naujas žvaigždės. Ji daro didelę įtaką ir mūsų skonui. Tuo, žinoma, naudojasi ir reklamuotojai, siūlydami vis naujas pramogas, drabužius ar kosmetiką. Rusų kultūologai išskirt, kai televizijos pradėjo rodyti serialus, pastebėjo, kad „Santa Barbaros“ stilius persikelė į rusų architektūrą. Lietuviai kultūologai neskuba tyrinėti lietuviškų serialų poveikio tautinei savimeini ir bučiai, todėl siūlome savaitiniame žurnale „Polityka“ šiu metų kovą išspausdinti Joannos Podgórskos straipsnio apie lenkų serialų poveikį fragmentus. Juolab kad Abiejų Tautų Respublikos palikuonių mentalitetas turi daugiau bendrybių nei skirtumų.

Tikimės, kad šis straipsnis paskatins pasvarstyti, kokius pranešimus siunčia mūsų serialų, filmų ar televizijos laidų reklamuojami interjerai.

Serialų „M kaip meilė“ ar „Klanas“ personažų namuose kasdien apsilanko apie porą milijonų žiūrovų. Serialų ir telenovelų filmavimo aikšteliėse dirbantys scenografai „įrengia“ ne tik serialų herojų bus, bet ir cilinio lenko skonį.

Kai prasidėjo serialas „Klanas“, lenkų namuose karaliavo išblizgintos sekcijos, o prabangos sinonimas buvo „Cepelios“ (parduotuvės, kuriuose pardavinejami liaudies meistrų, amatininkų darbai, suvenyrų, liaudiško stiliaus keramika ir indai, – red. past.) stilius. Taip atrodė ir pirmasis filmo herojaus, gydytojo Liubičiaus salonas: sunkūs mediniai Zakopanės kalniečių baldai, tam-saus medžio lentelės, raudonų plytų židinys, kalvio nukaltos metalinių baliustrados. Jau galima pajusti, kad tai nebemadinga, bet dar nelaibai aišku, iš kur semtis pavyzdžių.

Pirmausia prigijo kolonjinis stilis, sukeliančios asociacijų su tuomet dar neprieinamu egzotišku pasauliu, ir kaimiškas stilius, kupinas bajorų dvarelio – pagrindinio lenkų mentalitete funkcionuojančio namų archetipo – ilgesio. Bet paskui, kai atsirado didžiulės baldų ir interjerų parduotuvės, ant lenkų nukrito gausybės ragas, kuriame iki šiol ne visi gali susigaudyti.

Kai „Klano“ scenografė Oliwia Orlińska pradėjo revoliuciją Liubičiaus namuose, ji išmetė visą „Cepeliją“ ir pasirinko kolonjinį stilių. Vietoje žvakidžių *a la Varšuvos* kungiakštystė – paprastas stiklas, vietoj molinių ašočių – vaisių lėkštės. Bet pirmausia ji nusprendė pakeisti erdvę, nes ankstesni klasiniai lenkų namai – tai ankštū kambarėlių suma. Ji nugriovė sienas ir sukurė atvirą virtuvę. Ši kryptis prigijo. Lenkai pamėgo su salonu sujungtas virtu-

ves, kuriose moterys nebesijautė kaip kalėjime. Beje, dar visai neseniai tose virtuvėse blizgėjo nauji prabangūs šaldytuvai ar indaplovės. Dabar ryškėja tendencija jas paslėpti, nes lenkų apetitas naujoviškai buitinei technika jau pasotintas. Liubičiai ją jau taip pat paslėpę.

Orlińska prisipažista, kad tai, ką ji daro, nesuvokia kaip misijos, bet spaudimą jaučia: „Kai ant herojės, kurių vaidino jau mirusi aktorė Maria Dobrowolska, stalo atsirado nerata staltiesė, gavau daugybę laiškų su

odiniais kampais, staleliai su tamsaus stiklo viršumi ir metalinėmis kojomis, dirbtinės zomšos foteliai.

Šiuolaikinė „sekcija“ – tai „turtingo“ stiliaus nebrangūs baldai. Serialo „M kaip meilė“ dekoratorė Monika Jagodzińska ši stilių vadina „vidutinė su siekiais“. Jei jai reikėtų apibrėžti savo estetinę misiją, pavadinčią natūralių medžiagų reklama. Prieš metus Jagodzińska teko užduoti pakeisti serialo herojės, teisininkės Martos, buto interjerą. Ji pakeitė viską, kas buvo, į nelau-

„M kaip meilė“

prašymu atsiusti nėrinio raštus. Žmonės kopijuoją tai, ką mato ekrane, todėl stengiuosi siūlyti estetiškus daiktus.“

Todėl ant vellykinio Liubičiaus stalo turi būti ne plastmasinis kiniškas avinėlis, o porcelianinis. Kalėdinė eglutė Gražinos (ji užima žemesnį socialinį laiptelį) namuose gali būti su rankų darbo šiaudiniai angelais, bet daktaro namuose būtinai bus jau dizaineriška, stilinga eglutė, pavyzdžiu, papuošta tik mielynos ir sidabro arba raudonos ir auksos spalvos. Servetėlės bus ne popieri-

kuoto medžio, odos, lino dirbiniai. Jagodzińska tvirtina, kad tai patinka, bet prigya sunkiai: „Daug kartų iš pažįstamų girdėjau, kokios nuostabios mano paprastos medinės grindys. Bet kai jie kuriasi patys, kloja grindis laminatu arba plynėmis, nes tokias lengva valyti. Kaip tik todėl iš lenkų namų dingsta knygos. Ant jų kaupiasi dulkės.“

Pasak Jagodzińskos, kita lenkų interjerų nuodėmė ta, kad jie pergrūsti daiktų ir suvenyrų. Atrodo, kad po priverstinės Liaudies Lenkijos laikų askezės, kai salonus puo-

„Gyvenimo receptas“

nės, o tik medžiaginiškės, ir jokių būdu niekad niekas arbato negers iš stiklinių – tik iš balto porceliano puodelių. Gražinos namuose ji gali būti patiekiamas keraminiuose puodeliuose.

Serialų tikrovė kuriama labai apgalvotai. Ji turi būti geresnė, nei yra iš tikrujų, bet paprastam lenkui pasiekiamai, prieinama ir nesukelianti nedrąsumo bei svetimumo jausmo. Iš lenkų interjerų išnyko sekcijos, jų vietą užėmė komodos ir *a la senovinės* indų vitrinos. Iš pradžių jas atveždavo iš padėvėtų vokiečių ar olandų baldų parduotuvui, dabar gamina ir pas mus. Prie jų prisišėjo

še tušti užsienietiško alkoholio buteliai, mes vis dar negalime pasisintinti daiktais. Angelukai, kaukės, kaspinieliai, lempos, feng shui varpeliai, suvenyrų iš Egipto, raudonai kiniški drakonai, indiški klimelai, išsiuvinėti blizgučiai, – viskas jungiamai chaotiškai ir todėl slegia. Kai dekoratorė įrenginėjo tos pačios Martos Mostoviak virtuve, ji išmetė visus nereikalingus daikčiukus ir paslėpė spintelėse viską, ką tik galėjo. Pilki, spindintys spintelį, natūralūs stalų paviršiai, prieskonai vazonusė – ir užtenka. Tokia turi būti viduriniosios klasės teisininkės virtuve.

Interjeras – tai prancūzas. Todėl po „anticepelijos“ žygio Liubičiaus namuose nevyko didesnės revoliucijos. Greičiau tik smulkūs pakeitimai: nauji tapetai, pliyti židinys pakeistas akmeniniu, lėkštės – kvadratinėmis. Liubičiai – padori konservatyviai šeima, o ne ekstravagantiški jauni japių. Žinoma, jie turi žengti koja kojon su laikais, bet be jokių beprotibių. Pasak Orlińskos, šiai auditorijai ju nereikia.

Revolucių nebuvo ir kaimiškuose senujuose Mostoviakų iš „M kaip meilė“ namuose. Užuolaidėlės, siuvinėti paveikslėliai turi komunikuoti namų šilumą, kruopštumą ir laiką, skirtą šeimai.

Kreminė, geltona, papuvusi žalia – tai buvo Liaudies Lenkijos spalvos. Ant sienų karaliavo balta. Ji buvo miestietiško gyvenimo simbolis ir kaimišku ruoželiais dažytu trobu, šlykščiu ištaigu, mokyklinių cokolių priešingybė. Kai kartu su interjeru parduotuvėmis atsirado dažų maišykles, lenkai pamėgo spalvas. Galima net sakyti, kad spalvos juos pribloškė. Priemiesčių namų sienos pražydo kiaušinėnės, aviečių spalvomis, sumaišytomis su violetinėmis pistacijomis. Interjerai taip pat ėmė priminti šešiametę, kuriai į rankas pateko mamos kosmetika.

Tokioje situacijoje serialu scenografių bandė atliki edukatorių vaidmenį. Jie patarinėjo, koks žydro atspalvis tinku prie šokolado spalvos, kaip sujungti vyšninę ir oranžinę spalvas. Dabar jie pataria „tylias“ spalvas – pastelinę, balą, pilkus atspalvius. Prigijo kryptis traktuoti tapetus ne kaip medžiagą, kuria padengiamas visas butas, o kaip dekoratyvinį elementą, kuriuo dengiamas tik vienai sienai arba jos fragmentas. Prieš kelerius metus buvo madingi augaliniai ornamentai, dabar labiau geometriniai.

Interjerų parduotuvės jauniems žmonėms idiegė didelių nespalvotų plakatų su didžiųjų žvaigždžių Marilyn Monroe, Audrey Hepburn ar miestų – Niujorko taksi ar Londono telefono būdelės – vaizdais madą. Pasak Jagodzińskos, techninės galimybės neribotos. Iš nuosavos nuotraukos galima pasidaryti tapetus. Padaryti galima viską. Bet labai lengva persvęstyti. Serialo „Gyvenimo receptas“ scenografė Agnieszka Bartold priduria: „Dabar pasiūla tokia didelė, kad žmonės tiesiog sutrinka.“

Bėda dar ir ta, kad serialų ir parduotuvės interjerų erdvės paprastai didesnės už tas, kuriomis disponuoja eilinius lenkus. Milžiniškos puošnios plynėlės, kurios puikiai atrodo parduotuveje, mažoje vonioje tiesiog slėgs. Sodri spalva tinka dideliams salonui su plačiais langais, bet vieno kambario bute sukelia klaustrofobiją.

Orlińska mano, kad atsiranda daug interjerų, kuriuose nepajunti individualios dvasios: „Žmonės kažkai nusižiūri ir padaro lygiai taip pat, užuot pabandę tai pritaikyti sau. Naujoji vidurinioji klasė pakibė tarp

to, ką sau gali leisti, ir to, ką nusižiūrėjo iš kitų.“

Atsakymas į gausos ir perdėjimų kultūrą, spalvą sprogimą yra minimalistinių interjerų mada. Tačiau dizaineriai sako, kad prie tokų interjerų visai netinka augalai ir šeima. Tai greičiau didmiesčių vienišiu ir bevaikių porų prioritetas. Todėl Liubičiaiems ar Mostoviakams toks stilius netinka.

Bartold „Gyvenimo recepte“ galėjo sau leisti daugiau, nes serialas skirtas jaunesnei, labiau išsilavinusių didmiesčių auditorijai, kuri atviresnė naujoms madoms. Įrenginėdamo Boryso Szyco personažo butą, ji pasirinko juodą ir Baltą spalvas, kurias pajairinė tik raudoną sofa, o baldai bute – tik būtiniausi. Bartold aiškina: „Korporacijose dirbantys jauni žmonės vis jautresni stiliui. Jie pradeda save įprasminti interjerais. Paprastumas ir natūralumas jiem yra kodas, reiškiantis jėgą ir tvarką.“

Toks minimalizmas brangus, nes reikalauja brangių medžiagų – prabangaus medžio, marmuro, metalo. Bet šis stilius turi ir savo ekologiską atmainą, kuri vadovaujasi perdibimo principu. Užuot klojus spin-dinti parketą iš egzotiško medžio, galima panaudoti senas lentas, nudažytas baltais aliejimais dažais. Užuot pirkus dizainerių baldus už siaubingą kainą, galima atnaujinti tai, ką pavyks rasti sendaikčių turguose, internete ar tiesiog šuklyne. Vietoj tobulos prabangos – tobulas antivartotojišumas. Beje, tai elitinė mada, būdinga jaunai meninėi bohemai. Ji sunki ir sudėtinga, nes reikalauja išradinumo, vaizduotės ir ypatingos nuojaudos.

Turtuoliai, norintys turėti šiuolai-kiskus, skoninges namus, vis dažniau įdarbina interjerų dizainerius, palikdami jiems laisvas rankas. Turtuoliai tik nori, kad būtų prestižiška. Jų pranešimas – galiu sau leisti.

Pasak Bartold, taip atsiranda pernelyg stilizuoti, nužmoginti namai, įrengti ne savininkams, bet jų aspiracijoms. Orlińska priduria, kad vis dažniau mato sterilius interjerus, šaltus, nuasmenintus, kuriuose dizainas visiškai išstūmė namų gyvenimą: „Nesenai buvau vilioje, kurios vidus pilnas veidrodžių ir metalo. Net laiptų turėklai buvo stikliniai. Bet vilioje gyvena jauna pora su dviem vaikais. Jie neturi net stalo, tik aukštą bufetą virtuvėje.“

Orlińska stolas yra kaip misija. Visuose „Klano“ interjeruose ji stengiasi išeksponeoti stalą – didele, tokį, prie kurio šeima kartu valgo ir kalbasi, o televizorių nustumia kur nors į kampą. Tikrovėje būna atvirikščiai. Eiliniame lenkiškame interjere televizorius yra namų širdis. Ekranai auga kiekviename metu. O stalai traukiasi iki staliuko, ant kurio laikomas namų kino pultelis, dydžio.

PARENGĖ
KORA ROČKIENĖ

Emocijos vietoj katarsio

Krësle prie televizoriaus

1922-ųjų gegužės Vladimiras Leinas pasiūlė pakeisti mirties bausmę aktyviai pasisakantiems prieš bolševikų valdžią trentimi į užsienį. Šią mintį jam sužadino masiniai universitetų dėstytojų ir profesorių streikai. Tū pačių metų vasarą ir rudenį garlaiviai išvežė iš Rusijos per 200 intelektualų – dėstytojų, filosofų, ryškiausių rusų mastytojų, mokslo ir kultūros veikėjų. Jie buvo paskelbti kontrrevolucionieriais. Sąrašo pagrindas buvo Leninui neįtikusio žurnalo „Ekonomist“ bendradarbiai. Tarp deportuojamųjų – Nikolajus Loskis, Levas Karsavinas, Nikolajus Berdiavas, Levas Šestovas, Fiodoras Steponas. Didžiąją dalį trentinių iš Peterburgo į tuometinį Štetiną išvežė du reisiniai vokiečių laivai „Oberbürgermeister Haken“ ir „Preussen“, bet žmonės buvo deportuojami ir garlaiviais iš Odesos ir Sevastopolio bei traukiniais iš Maskvos į Latviją ir Vokietiją.

Visa ta bolševikų akcija vadina ma „filosofų garlaivių“, o filosofų vardai ilgam buvo išbraukti iš SSSR leidžiamų knygų ir istorijos. Stepunas rašė, kad deportuojamieiams buvo leista pasiūpti po vieną žeminių ir vieną vasarinę paltą, vieną kostiumą, dvi poras apatiniai, dvejus marškinius, dvejus naktinius, dvi poras ilgū apatiniai kelinių ir dvi poras kojinių. Buvo draudžiama išvežti iš Rusijos aukso dirbinius, brangakmenius, galima pasilikti tik sutuoktinių žiedus.

Skamba paradoksaliai, bet Lenino sprendimas išgelbėjo filosofams gyvybę. Pasilikusijį Rusijoje netrukus taip pat atsidūrė tolimoose kraštose – Gulago žemyne. Dauguma išsiųstų iš Rusijos tėsė mokslinę

karjerą, daug prisidėjo prie juos priėmusių šalių mokslo. Pavyzdžiu, su Levo Karsavino vardu susijęs ne vienas svarbus tarpukario Lietuvos mokslo istorijos puslapis. *LRT kultūra* šyvakar (gegužės 3 d. 21 val.) rodo pernykštį Marinos Kirejevos filmą „Filosofų garlaivis“, skirtą 90-osioms šio įvykio metinėms. Nemanau, kad tai vykés dokumentinis filmas, bet medžiagos Jame sukaupta daug, įvairios ir ne visada prieinamos. Atsirado vienos net kunigo Alfonso Svartinsko prisiminimams apie tai, kaip Vorkutos lageryje Levas Karsavinas jam perdavé savo rankraštį.

LRT (6 d. 22.15) parodys Pavlo Drazano ir Chriso Plumley dokumentinį filmą „Aušvico specialelio komanda – gyvieji numirėliai“ (2010), kuriame pasakoja apie jaunus žydus, prieš savo valią konklagiuose tapdavusius nacių pagalbininkais – jie dirbo dujų kamerose, laidojo lavonus. Šio filmo menine verte taip pat esu linkęs abejoti, bet juk kartais ir pažintinis aspektas svarbus.

Tapau labai pakantus iliustratyviems dokumentiniams filmams, nes paskutiniu metu dažnai susiduriu su skandalingu lietuvių neišpravimu: kartais net profesionalų diskusijoje tenka aiškinti elementaraus termino reikšmę. Todėl bet kokios pastangos švesti lietuvių tautą, o ne tik mulkinti ją nacionalistiniuose mitinguose atrodo sveikintinos. Nors, kita vertus, gerai suprantu, kad tos pastangos beprasmiskos. Tauta turi kitų edukatorių. Svarbiausiu iš visų menų mums tapo televizija.

Štai TV3 ši savaitgalį iškilmingai minės savo dvidešimtmjetį. Apie šios

televizijos nuopelnus negaliu pasakyti nieko, nes jos nežiūriu jau labai seniai, bet ši šventinė vakarą *TV3* (3 d. 22 val.) parodys vieną populiariausių paskutinių metų filmų, kurį tikrai verta pamatyti. Tai Olivier Nakache'o ir Erico Toledano „Neliečiamieji“ (2011). Vien Prancūzijoje filmą pasižiūrėjo per 20 milijonų žiūrovų.

Filmo herojus, paralyžiuotas Pariziaus aristokratas ir turtuolis Filipas (François Cluzet) netikėtai pasamdo ne kvalifikotą slaugytoją, o juodaodį vaikiną iš priemiesčių, smulkų nusikaltelį Drisą (Omar Sy). Jis ką tik išėjo iš kalėjimo ir norėdamas gauti pašlapį turi pasirodyti bent keliems potencialiaiems darbdavimams, kurie patvirtins, kad Drisai tikrai ieškojo darbo. Drisai neprates dirbtį, bet Filipas jam siulo bandomąjį laikotarpį. Pamotės iš namų išmestas Drisai atsiduria turtuolio namuose, prabangiamo tarnybiname kambaryje. Netikėtai pačiam sau jis puikiai susidoroja su asistentu ir slaugytojo pareigomis. Laikui bėgant tarp Driso ir Filipo užsimetga tikra draugystė, juk jie abu, tik kiekvienas savaij, yra išstumti iš prancūzų visuomenės.

Siužetas skamba kaip pasaka, bet „Neliečiamuji“ pagrindas – tikra istorija. 1993 m. Philippe'as Pozzo di Borgo atsidūrė invalido vežimelyje. Po metų jis sutiko jauną alžyrietį imigrantą Abdelį Yasmine Selou. Jų draugystė tėsiasi iki šiol. Jai Pozzo paskyrė ir savo knygą. Atsakydamas į klausimą, kodėl filmas sulaukė tokios sekimės, Pozzo sakė: „Dabar Europoje išgyvename gilią krizę. Žmonės apimti streso, nerimo. Stai-ga rodome jiems du tipus, kurie dar

„Neliečiamieji“

labiau nukentėjo ir kurie remia vieną kitą. Galų gale jie susidoroja su sunkumais. „Neliečiamuji“ mintis skamba taip: „Vienam gyvenime sunku, kartu daug lengviau susikau-ti su likimu.“ Paprasta, tiesa?

Pamenu, labai seniai, kai lietuvių masiškai plūdo į meksikiečių „Jeseniaj“ ir indų filmus, rusų kinotyriminkės Maja Turovskaja ir Neja Zorkaja išvedė panašų filmų sekimės formulę: konfliktas turi remitis akivaizdžiai pagrindinių (mylinčių, šiuo atveju susidraugavusių) personažų nelygybe (socialine, nacionalinė arba moralinė), filmui būtina tikra egzotika (tegu ir saldaus, prabangaus gyvenimo), taip pat emocijų plūpsnis, kuris užima tikrojo katarsio vietą. Šias tris sudedamasių dalis sutvirtina įvairūs lydintys motyvai, pavyzdžiu, sukeisti ar pagrobti, įvaikinti kūdikiai. „Neliečiamuji“ autorai šioms taisyklėms nenusižengė. Meistriškų dialogų ir situacijų filmas iš tikrujų yra himnas gyvenimui, paprastiems jo malonumams ir geranoriškumui. Juokiamės visą laiką, bet juokas neuzgožia užuojaautos.

Jei taisylės žinomas ir aiškios, kyla klausimas, kodėl nieko panašaus neatsiranda Lietuvoje. Juk nelygibės pas mus nors karučiu vežk, atstumtuoję bei turtuolių taip pat netrūksta. Bijau, kad trūksta kažko kito. Juk geranoriškumo ir inteligentiskumo potencialius filmo autoriams tektų ieškoti ilgai. Be to, dar ir savyje.

Komedijų apie nacionalinės rusų medžioklės, žūklės ir pan. ypatybes gerbėjams *BTV* šyvakar (3 d. 21.30) siūlo naujausią režisieriaus Aleksandro Rogožkino filmą „Ginklas“ (2012). Keli draugai – karos pensininkas Olegas, mokslininkas Romanas, televizijos korespondentė Uljana, fizikas Ženija, buvęs reporteris Igoris ir laborantas Jegoras (iš pirmųjų jų vardų raidžių ir susidea- da rusiškas filmo pavadinimas) – susiję su nauju ginklu, kurį bando Olegas ir Romanas. Draugai nori ypač taikliu ir galingu šautuvu sudominoti karos specialistus. Bet šis filmas – ne komedija.

Jūsų –

JONAS ŪBIS

Anonsai

Azijos kino retrospekytyva Vilniuje

Ši ketvirtadienį kino teatre „Pasa“ prasidėjo Azijos kino retrospekytyva, kurią rengia „Azijos menų centras“. Taip bus paminėtas Vilniaus universiteto Orientalistikos centro veiklos dvidešimtmetis. Retrospekytyva pristato dešimt filmų iš Indijos, Japonijos ir Kinijos. Retrospekytyvą gegužės 2 d. 18 val. atidarė Japonijos ambasadorė Lietuvai Kazuko Shiraishi.

Programą pradėjo japonų režisierius Hirofumi Kawaguchi filmas „Geležinkelis“ („Torocco“, 2009). Filmo pagrindas – japonų literatūros klasiko Ryunosuke Akutagawos apskrymas. Tai vienos japonų šeimos, kurią išskiria tėvo mirtis, istorija. Ji nukelia į XX a. pradžios Japoniją ir šių dienų Taivaną.

Kitas japonų filmas – Takashi Koizumi „Po lietaus“ („Ame Agaru“, 1999) sukurtas pagal paskutinį japonų kino klasiko Akiros Kurosawos parašytą scenarijų. Neatsitiktinai į ekraną jį perkėlė dvidešimt aštuonerius metus didžiojo režisieriaus asistentu dirbęs Takashi Koizumi. Filme „Po lietaus“ pasakoja

ma, kaip keliaujantis roninas (be šeimininko likęs samurajus) Ihejus kartu su žmona, užklupti liūčių, prisiglaudžia nuošalioje užeigoje ir praskaidrina vientos gyventojų kasdienybę. Ihejus patraukia valdovo dėmesį ir šis pakviečia jį mokyti savo karius kovų su kardaši meno. Tai taip pat ir subtilus pasakojimas apie ronino žmonos dalią.

Kiniškają retrospekytyvą dalį sudaro keturi filmai. Jianqi Huo „Kallnu laiškanėšiai“ („Nashan naren nagou“, 1999) perkels į Hunano provinciją, pasižyminti ypatingo grožio kalnų peizažais. Tai subtilus pasakojimas apie tėvą ir sūnų, kuriuo „Geležinkelis“

rie leidžiasi į trijų dienų kelionę kalnų takais. Kelionė bus paskutinė senstančiam tėvui, visą gyvenimą dirbusiam laiškanėšiu, bet pirmojo jo darbą perimančiam sūnui. Jiayi Du filmo „Dviračiu į kalno viršinę“ („Kora“, 2011) herojus – jaunas tai-vanietis, kuris ryžtasi išpildyti tragiskai žuvusio brolio svajonę – dviračiu nukeliauti 2000 mylių iš Junano provincijos į Tibetą. Kaip ir Walterio Salleso filme „Motociklininko dienoraščiai“, kelionė bei susitikimai su žmonėmis pakeis vaikino gyvenimą.

Garsiausio šių dienų kinų kūrėjo Zhang Yimou filmas „Keliai namo“ („The Road Home“, 1999) – jaudin-

ianti jaunos kaimietės ir mokytojo meilės istorija. Ją prisimena į tėvo laidotutes atvykės poros sūnus. Tarptautinio pripažinimo sulaukęs garsios Honkongo režisierės Ann Hui filmas „Paprastas gyvenimas“ („A Simple Life“, 2011) grįstas tikrasis faktas. Tai pasakojimas apie seną moterį, kuri visą gyvenimą dirbo vienai šeimai, užaugino keturias žmones kartas. Sulaukusi garbinę amžiaus, moteris vis dar nori padėti kitiem.

Iš retrospekytyvoje rodomų indų filmų išskiria 1955 m. sukurta muzikinė komedija „Ponas sukčius“ („Shree 420“, 1940), kuri prieš keliasdešimt metų Lietuvoje buvo rodoma kaip „Ponas 420“. Filmo režisierius Rajas Kapooras, suvaidinęs ir pagrindinį vaidmenį, buvo vienas didžiausių sovietinių kino žiūrovų numyličinių, kaip, beje, ir jo partnerė Nargis. Kapooras vadinamas ir vienu Indijos kino tėvų, ir indų Charlie Chaplinu, jis – šlovėgos kino dinastijos atstovas. „Ponas sukčius“ pasakojo apie vargšą vaikiną Radžą, kuris pėsčias ateina į Bombėjų norėdamas užsidirbti, bet greit supranta, kad doru darbu nepasieks nieko. Jis tampa sukčiumi ir praturtėja, bet pinigai neatneša laimės. Tad Ra-

džių teks rasti būdą, kaip viską ištaisyti.

Aamiro Khano filmas „Žvaigždės ant žemės“ („Taare zameen par“, 2007) pasakoja apie vidinį vaiko pasaulį, vaizduotę ir bandymą pritaipoti visuomenėje. Aštuonerių metų Išanas – tinginys ir nutrūktgalvis. Tik naujam mokytojui, pasižymintiam ypatinga kantrybe, pavyks suprasti, dėl ko berniukas taip elgiasi. Režisieriaus Sanjay'aus Leela Bhansalio filme „B.L.A.C.K“ (2005) herojė – akla ir kurčia mergaitė. Jos prototipas – Helena Keller, kurios istoriją 1962 m. filme „Stebuklas“ papasakojo Arthuras Pennas. „B.L.A.C.K“ mergaitės mokytoja suvaidino viena populiariausių visų laikų indų kino žvaigždžių Amitabhas Bachchanas, kurio gerbėjų kadaise nestigo ir pas mus. Šiame Indijos kinu neįprastame filme (be dainų ir šokių) aktorius suvaidino vieną geriausią savo vaidmenį. Nagesho Kukunooro filme „Drāsusis Ikkbalas“ („Iqbal“, 2005) herojus – kurčias ir nebyly berniukas Ikkbalas. Jis svajoja žaisti kriketą. Berniuko tėvas sūnaus svajones laiko nėko vertomis, bet paskatintas trenerio Ikkbalas ryžtasi siekti savo tikslų.

PAGAL RENGĖJU INF.

Parodos	Galerija „Vartai“ Vilniaus g. 39 iki 11 d. – paroda „Varšuva: diena po...“ Ketvirtadienio peržiūra. Aistės Kirvelytės piešiniai	Ryšių istorijos muziejus Rotušės a. 19 „Menas senuojuose Lietuvos dvaruose“: Alono Štelmano darbų paroda	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS			Dailė
Nacionalinė dailės galerija <i>Konstitucijos pr. 22</i> XX a. Lietuvos dailės ekspozicija Marijos Teresės Rožanskaitės paroda „Rentogenogramos“ Stanislovo Kuzmos paroda „Skulptūra + 5425 dienos“	Galerija „Lietuvos aidas“ Trakų g. 13 iki 5 d. – Lino Leono Katino tapybos paroda „Taraxacum (paprastoji kiaulpienė)“	Galerija „Meno parkas“ Rotušės a. 27 iki 4 d. – festivalio „Kaunas Photo 2013“ paroda: Reinis Hofmanis (Latvija) ir Catrine Val (Vokietija)	Mindaugo Šnipo „medinių užrašų“ apžiūra projektų erdvėje „Malonioji 6“ (Malonioji g. 6, Vilnius) gali būti labai įsimenanti patirtis. Dėl prijaukinto parodoko. Paroda veikia iki gegužės 18 d., šeštadieniais 14–16 val. arba atskiru susitarimu tel. 8 604 10 605.
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai	„Prospektu“ fotografijos galerija Gedimino pr. 43 Christopho Manuelio Müllerio fotografijų paroda „Kaip mes susitikome“	„Fluxus ministerija“ Jonavos g. 3 Adolfo Meko fotografijų paroda „Visa tai ne sapnas: Adolfo Meko gyvenimas ir kūryba“	Teatras Gegužės 3 d. 18 val. Lietuvos nacionalinio dramos teatro didžiojoje scenoje – Nacionalinio Kauno dramos teatro gastrolės. Vilniečiai pagaliau galės pamatyti Jono Jurašo režisuerą Antano Škėmos „Baltą drobulę“ , šiai metais pelninius „Auksinių scenos kryžių“ už geriausią metų nacionalinės dramaturgijos pastatymą.
Radvilių rūmai Vilniaus g. 24 Tarpautinė paroda „Sidabro amžius. Rusų dailė Baltijos šalių kolekcijoje. 1890–1930“	Pamėnkalnio galerija Pamėnkalnio g. 1/13 nuo 2 d. – Henriko Natalevičiaus tapybos paroda „Iš mano dirbtuves“	KLAIPĖDA Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija Liepų g. 33 Prano Domšaičio tapybos, dailininko marijisto Česlovo Janušo (1907–1993, JAV) kūriinių „Prie Baltijos ir prie Atlanto“ ekspozicijos, Vytauto Kašubos kūrybos ekspozicija „Žmogaus misterija“	Muzika Gegužės 11 d., šeštadienį, 19 val. Filharmonijos Didžiojoje salėje – koncertas Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro koncertų sezono pabaigai . Orkestrui diriguojas maestro Juozas Domarkas, skambins pianistė Yeol Eum Son (Pietų Korėja). Programoje P. Čaikovskio Koncertas fortepijoniui ir orkestrui Nr. 1 b-moll, op. 23, D. Šostakovičiaus Simfonija Nr. 10 e-moll, op. 93.
Taikomosios dailės muziejus Arsenalo g. 3A iki 8 d. – paroda „Gloguvo lobis“	Šv. Jono gatvės galerija Šv. Jono g. 11 iki 4 d. – Rasos Staniūnienės tapybos paroda „Tėviškės žemė“	Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus Pilies g. 40 Leono Radavičiaus tapybos darbų paroda	
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenalas Arsenalo g. 1 Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvių liaudies menas Kryždirbytė Paroda „Vaikystės metų kraštas“	Galerija „Arka“ Aušros Vartų g. 7 iki 4 d. – metinė apžvalginė Vilniaus tapytojų paroda „Skrýdis“	Šv. Jono gatvės galerija Šv. Jono g. 11 iki 4 d. – Rasos Staniūnienės tapybos paroda „Tėviškės žemė“	
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44	Galerija AV17 Aušros Vartų g. 17 Lauros Guokės paroda „Sunaikinta visata“	Galerija „Meno niša“ J. Basanavičiaus g. 1/13 iki 10 d. – Naglio R. Baltušniko paroda „79,99“	
Bažnytinio paveldo muziejus Šv. Mykolo g. 9 Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Paroda „Relikvijos ir relikvijorai“	Galerija „Kunstkamera“ Ligoninės g. 4 Išeivijos menininkų paroda „Pasitraukimai. Abstrakcija išeivijos dailėje“	Galerija AV17 Aušros Vartų g. 17 Lauros Guokės paroda „Sunaikinta visata“	
Šiuolaikinio meno centras Vokiečių g. 2 Gintaro Didžiapetrio paroda „Spalva ir prietaisai“ Paroda „Ritualinius kambarys“	Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centras Naugarduko g. 10/2 Miriam Meras ir Žibunto Mikšio grafikos darbų paroda	Galerija „Arka“ Aušros Vartų g. 7 iki 4 d. – VDA Telšių fakulteto studentų darbų paroda „Dizaino objektais“	
Modernaus meno centras Literatų g. 8 nuo 2 d. – Sofijos Bos fotografijų paroda „Išsiplėdymas“	Galerija „Kunstkamera“ Ligoninės g. 4 Išeivijos menininkų paroda „Pasitraukimai. Abstrakcija išeivijos dailėje“	Galerija „Meno niša“ J. Basanavičiaus g. 1/13 iki 10 d. – Naglio R. Baltušniko paroda „79,99“	
Galerija „Kairė–dešinė“ Latako g. 3 Paroda „Atvirkšciai perspektyva“	Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centras Naugarduko g. 10/2 Miriam Meras ir Žibunto Mikšio grafikos darbų paroda	Galerija AV17 Aušros Vartų g. 17 Lauros Guokės paroda „Sunaikinta visata“	
Meno projekto erdvė „Malonioji 6“ Malonioji g. 6 Mindaugo Šnipo paroda	Galerija „Kunstkamera“ Ligoninės g. 4 Išeivijos menininkų paroda „Pasitraukimai. Abstrakcija išeivijos dailėje“	Galerija „Meno niša“ J. Basanavičiaus g. 1/13 iki 10 d. – Naglio R. Baltušniko paroda „79,99“	
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIOS GALERIJOS	Parodų salės „Titanikas“ Maironio g. 3 Paroda „Eurostandartai“ (Konstantinas Gaitanži, Agnė Jonukutė, Jonas Jurčikas, Eglė Karapavičiūtė, Jolanta Kyžikaitė, Alisa Mulina) iki 4 d. – paroda „Kakedžiku“ (tapyba ant ritinėlių) ſiuolaikiniame Japonijos mene“	Galerija „Kunstkamera“ Ligoninės g. 4 Išeivijos menininkų paroda „Pasitraukimai. Abstrakcija išeivijos dailėje“	
Galerija „Akademija“ Pilies g. 44/2 iki 11 d. – Giedrius Jonaičio paroda „Mashup“	„Mažoji galerija“ Latvių g. 19A Dalių Kasčiūnaitės paroda „Mėlynas bliuzas“	Parodų salės „Titanikas“ Maironio g. 3 Paroda „Eurostandartai“ (Konstantinas Gaitanži, Agnė Jonukutė, Jonas Jurčikas, Eglė Karapavičiūtė, Jolanta Kyžikaitė, Alisa Mulina) iki 4 d. – paroda „Kakedžiku“ (tapyba ant ritinėlių) ſiuolaikiniame Japonijos mene“	
Tekstilės galerija „Artifex“ Gaono g. 1 iki 11 d. – Vlado Oržekausko personalinė paroda „Remake“	Pylimo galerija Pylimo g. 30 „Tapybos pavasaris 2013“	„Mažoji galerija“ Latvių g. 19A Dalių Kasčiūnaitės paroda „Mėlynas bliuzas“	
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	„Skalvijos“ kino centras Goštauto 2/15 iki 11 d. – Naujosios fotografijos mokyklos paroda „Vilnius kitaip“	Nacionalinis dramos teatras Didžioji salė	
Telšių galerija Kęstučio g. 3 „Dizaino savaitė – Vilnius. Kaunas. Klaipėda. Telšiai“	KAUNAS M. Žilinsko dailės galerija Neprilausomybės a. 12 Pakeista ir atnaujinta XVI–XVIII a. Italijos dailės ekspozicija Festivalio „Kaunas Photo“ paroda „Ačiū už sveikinimus!“ Jono Rimšos (1903–1978) paroda „Bronziniai žmonės. Atskleidžiant indėnų dvasią“ Paroda „Pusryčiai ant žolės. Europos modernizmo grafikos darbai iš Lietuvos muziejų rinkinių“	„Skalvijos“ kino centras Goštauto 2/15 iki 11 d. – Naujosios fotografijos mokyklos paroda „Vilnius kitaip“	
	Kauno paveikslų galerija K. Donelaičio g. 16 iki 5 d. – paroda „Zenonas Varnauskas – Kauno mokyklos maestro“	M. Žilinsko dailės galerija Neprilausomybės a. 12 Pakeista ir atnaujinta XVI–XVIII a. Italijos dailės ekspozicija Festivalio „Kaunas Photo“ paroda „Ačiū už sveikinimus!“ Jono Rimšos (1903–1978) paroda „Bronziniai žmonės. Atskleidžiant indėnų dvasią“ Paroda „Pusryčiai ant žolės. Europos modernizmo grafikos darbai iš Lietuvos muziejų rinkinių“	
		Kauno paveikslų galerija K. Donelaičio g. 16 iki 5 d. – paroda „Zenonas Varnauskas – Kauno mokyklos maestro“	
		Vilniaus mažasis teatras 4 d. 18.30 – PREMJERA! H. Ibseno „HELGE-	

Mirus teatro veteranei,
Nacionalinio dramos teatro
pirmosios trupės aktorei
Gražinai Virginijai BLYNAITĖ-
KERNAGIENEL, liūdime su visa
teatro bendruomene ir
reiškiame gilią užuojautą
Velionės artimiesiems.
LIETUVOS NACIONALINIS DRAMOS TEATRAS

Kauno kamerinis teatras	3, 5 d. 18 val. – PREMJERA! Molièrė'o „SYKSTUOLIS arba MELO MOKYKLA“. Rež. – A. Pociūnas 8 d. 10, 12 val. – „KAIP ATPAŽINTI RAGANĄ?“ Rež. – A. Rubinovas 9 d. 18 val. – F. Rabelaus „GARGANTIUA IR PANTAGRIELIS“. Rež. – S. Rubinovas 10 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „KAVINĖ „PAS BLEZĄ“ Rež. – S. Rubinovas	užmaršties vartus“ Valstybinis Vilnius kvartetas, S. Astrauskas (mušamieji), A. Gurinavičius (kontrabosas). Programoje O. Narbutaitės, O. Balakausko, A. Šenderovo, V. Bartulio kūriniai 8 d. 10 val. <i>Lapių pagrindinėje mokykloje</i> , 8 d. 13 val. <i>Gargždų kultūros centre</i> , 8 d. 18 val. <i>Vilkaviškio kultūros centre</i> – „Pasaulio muzika iš kelionių dienoraščio“. S. Petreikis (multiinstrumentininkas), Ch. Ruebenas (gitaras). Programoje Ch. Ruebenas, S. Petreikis, Á. Piazzollos, R. Dyonso, J. Zorno ir kt. kūriniai 8 d. 15 val. <i>Švenčionų Julius Sininaus meno mokykloje</i> – ciklo „Muzikos enciklopedija gyvai“ koncertas. Trio „Claviola“: J. Juozapaitis (altais), V. Giedraitis (klarnetas), U. Antanaviciutė (fortepijonas). Koncertą veda muzikologas V. Gerulaitis. Programoje R. Schumanno, J. Françaix, J. Juozapaičio, M. Bricho, W.A. Mozarto kūriniai	9 d. 19 val. – „Lost sounds orchestra“ (Italija): M. Pappalardo (sopranas), E. Vicinanza (kontralitas), R. Švégždaitė (smuikas), L. Davis (smuikas), F. de Mattia (meno vad., fortепijonas) 10 d. 19 val. – D. Montvydo koncertas 11 d. 19 val. – <i>acapella</i> grupės „Voice Lab“ gyro garsuo koncertas. Atliekai G. Vaitkutė, E. Zaveckienė, S. Šimkūnaitė, M. Noreika, V. Veklenko ir G. Vaitkus
Kauno lėlių teatras	4 d. 11 ir 13 val. – „ATOSTOGOS PAS DÉDÉ TITA“. Rež. – J. Januškevičiūtė		
5 d. 11 ir 13 val. – „MEŠKIUKO GIMTADIENIS“. Rež. – R. Bartninkaitė	10 d. 18 val. – J. Leitaitės romansų vakaras		
11 d. 12 val. <i>V. ir S. Ratkevičių lėlių muzicjuje</i> – „KŪKISKIS DRĀSUOLIS“ Rež. – A. Žurauskas	Rež. – A. Rubinovas		
KLAIPÉDA	10 d. 18 val. – „Žvejų rūmuose“ – M. Gavrano „VIKAS APIE VYRUS“. Rež. – A. Lebeliūnas		
Klaipėdos valstybinis dramos teatras	9 d. 18 val. <i>Šilalės kultūros centre</i> – M. Matišiūcius „MOTERIS BE KŪNO“. Rež. – R. Kudzmanaitė		
10 d. 18 val. – „Žvejų rūmuose“ – M. Gavrano „VIKAS APIE VYRUS“. Rež. – A. Lebeliūnas	10 d. 18 val. – J. Leitaitės romansų vakaras		
Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras	11 d. 12 val. <i>Teatro kolonų salėje</i> – koncertas „Sveikas, Paryžiu!“		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	10 d. 18.30 – V. Ganelino, S. Gedos „VELNIO NUOTAKA“		
ŠIAULIAI	9 d. 18 val. <i>Šilalės kultūros centre</i> – VIII tarptautinis Gargždų muzikos festivalis.		
Šiaulių dramos teatras	Poezijos ir muzikos vakaras. Aktorius V. Rumšas, trio „Claviola“: J. Juozapaitis (altais), V. Giedraitis (klarnetas), U. Antanaviciutė (fortepijonas). Programoje S. Auglio-Stanevičiaus, L. Alberto kūriniai		
10 d. 18.30 – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	10 d. 18 val. <i>Gargždų kultūros centre</i> – VIII tarptautinis Gargždų muzikos festivalis.		
Šiaulių dramos teatras	Poezijos ir muzikos vakaras. Aktorius V. Rumšas, trio „Claviola“: J. Juozapaitis (altais), V. Giedraitis (klarnetas), U. Antanaviciutė (fortepijonas). Programoje S. Auglio-Stanevičiaus, L. Alberto kūriniai		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	11 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Tarptautinio būgnų ir perkusijos festivalio pradedamas koncertas. Lietuvos kamerinis orkestras. Dir. – M. Staškus. Solistai S. Auglys-Stanevičius (marimba), Ch.Ch. Linas (marimba, Taivanas), L. Albertas (marimba, Belgija). Koncerto vedėjas – V. Gerulaitis. Programoje S. Auglio-Stanevičiaus, L. Alberto kūriniai		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	10 d. 19 val. <i>Gargždų kultūros centre</i> – VIII tarptautinis Gargždų muzikos festivalis.		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	Poezijos ir muzikos vakaras. Aktorius V. Rumšas, trio „Claviola“: J. Juozapaitis (altais), V. Giedraitis (klarnetas), U. Antanaviciutė (fortepijonas). Programoje S. Auglio-Stanevičiaus, L. Alberto kūriniai		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	11 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistė Yeol Eum Son (fortepijonas, Pietų Korėja). Dir. – J. Domarkas. Programoje P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus kūriniai		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	11 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistė Yeol Eum Son (fortepijonas, Pietų Korėja). Dir. – J. Domarkas. Programoje P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus kūriniai		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	11 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistė Yeol Eum Son (fortepijonas, Pietų Korėja). Dir. – J. Domarkas. Programoje P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus kūriniai		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	11 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistė Yeol Eum Son (fortepijonas, Pietų Korėja). Dir. – J. Domarkas. Programoje P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus kūriniai		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	11 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistė Yeol Eum Son (fortepijonas, Pietų Korėja). Dir. – J. Domarkas. Programoje P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus kūriniai		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	11 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistė Yeol Eum Son (fortepijonas, Pietų Korėja). Dir. – J. Domarkas. Programoje P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus kūriniai		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	11 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistė Yeol Eum Son (fortepijonas, Pietų Korėja). Dir. – J. Domarkas. Programoje P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus kūriniai		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	11 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistė Yeol Eum Son (fortepijonas, Pietų Korėja). Dir. – J. Domarkas. Programoje P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus kūriniai		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	11 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistė Yeol Eum Son (fortepijonas, Pietų Korėja). Dir. – J. Domarkas. Programoje P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus kūriniai		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	11 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistė Yeol Eum Son (fortepijonas, Pietų Korėja). Dir. – J. Domarkas. Programoje P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus kūriniai		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	11 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistė Yeol Eum Son (fortepijonas, Pietų Korėja). Dir. – J. Domarkas. Programoje P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus kūriniai		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	11 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistė Yeol Eum Son (fortepijonas, Pietų Korėja). Dir. – J. Domarkas. Programoje P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus kūriniai		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	11 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistė Yeol Eum Son (fortepijonas, Pietų Korėja). Dir. – J. Domarkas. Programoje P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus kūriniai		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	11 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistė Yeol Eum Son (fortepijonas, Pietų Korėja). Dir. – J. Domarkas. Programoje P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus kūriniai		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	11 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistė Yeol Eum Son (fortepijonas, Pietų Korėja). Dir. – J. Domarkas. Programoje P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus kūriniai		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)	11 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistė Yeol Eum Son (fortepijonas, Pietų Korėja). Dir. – J. Domarkas. Programoje P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus kūriniai		
11 d. 18 val. – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal Á. Piazzollos muziką)			

Savaitės filmai

Dykvičė ***

Ričardas Marlou (Stephen Moyer) kartu su žmona ir dviem vaikais išsirengia pastovyklauti miške ir pažvejoti. Tačiau nuo pirmų akimirkų šeimai ima persekioti nelaimės nuojauta: į kelią išbėga sužalotas elnias, kruvinas žvérinas nukrenta nuo medžio, netoliess paslaptangi dingsta studentas. Nepaisydamas šių ženklių Ričardas įkalba šeimą tėsti kelionę. Kai vaikai pastebės, kad tėvas sužūstas ir keistai elgiasi, bus per vėlu... Kanados režisierius Darreno Lynno Bousmano siaubo filme taip pat vaidina Mia Kirshner, Erikas Knudsenas (Kanada, JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Hannah Arendt ****

Vaidybinius filmas apie vokiečių filosofę, politologę, pedagogę ir visuomenės veikėjā Hannah Arendt (1906–1975), kuri daug dėmesio skyrė totalitarizmo ideologijoms. Režisierė Margarethe von Trotta ir aktorė Barbara Sukowa pasakoja apie kelis svarbius Arendt gyvenimo metus, kai tapusi „The New Yorker“ korespondente filosofė dalyvavo Jeruzalėje vykusiame vieno iš Holokausto organizatorių Adolfo Eichmanno teismo procese. Filmo kūrėjės meistriskai atskleidžia sudėtingą filosofės asmenybę, jos santykiai su vyrų poetu Heinrichu Blücheriu ir su mokytoju bei meiliūžiu Martinu Heideggeriu, atkuria epochos diskusijų atmosferą. Tačiau kartu filmas – ir intensyvus pasakojimas apie mąstymą ir pastangas suvokti pasaulį (Vokietija, Liuksemburgas, Prancūzija, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Miliardierius ir blondinė ***

„Londono meno kuratorių Hari (Colin Firth) nuolat žemina jo šefas, žiniasklaidos magnatas Šabandara (Alan Rickman). Norėdamas atkeršyti ekscentriškam kolekcinkui, Haris sukuria intrigą, kurioje dalyvauja jo draugas, gabus paveikslų falsifikatorius, ir kaubojo iš Teksaso (Cameron Diaz), neva turinti brangų Claude'o Monet šedevrų. Ši naivi, banali ir nelabai juokinga Michaelo Hoffmanno komedija (kiek galima žaisti su padirbinėtojais ir „atrástais šedevrais“?) – 7-ojo dešimtmecio komedijos (su Michaeliu Caine'u ir Shirley Maclaine) perdibinys. Jos scenarijus „sušiuolaikino“ broliai Coenai. Ju pavardės, žinoma, patraukus ne vieną potencialų žūrovą, bet gal būtų geriau, jei jie patys ir būtų tapę filmo režisieriais? Taip pat vaidina Stanley'is Tucci, Tomas Courtenay'us, Cloris Leachman (JAV, 2012 m.). (Vilnius, Kaunas)

Niujorko šešėlyje ***

Motociklininkas kaskadininkas Lukas (Ryan Gosling) išgarsėjo numeriu „mirties rutulys“. Iš gastrilių grįžęs į gimtajį miestą vaikinas sužino, kad Romina (Eva Mendes), su kuria jis turėjo meilės ryšį, pagimdė jū sūnū. Kad išlaikytu šeimą, Lukas pradeda plėsti bankus. Kickvieną kartą pabėgti jam padeda motociklininko triukai. Netrukus jo kelias susikerta su ambicingu policininku Averiu (Bradley Cooper), nusprendusiu daryti karjerą korumpuojuoje sistemoje. Po penkiolikos metų Luko ir Averio sūnūs susiduria akis į akį, nežinodami savo tėvų praeities. Šios Dercko Cianfrance'o kriminalinės dramos tema tampa kerštas, prisiminimai, likimas (JAV, 2012 m.). (Vilnius, Kaunas)

Piktieji numirėliai ***

Ketvirtasis „Evil Dead“ serijos filmas ir kartu pirmojo, Samo Raimi sukurto dar 1981 metais, laisvas perdibinys. Raimi yra ir šio prodiuseris. Režisūrą jis patikėjo jaunam iš Uruguayaus kilusiam Fede Alvarezui, kuris tvirtina, kad „Piktieji numirėliai“ yra „baisiausias siaubo filmas, kokį iki šiol matėte“. Filmo herojė Mija gyvenimė matė ir šiltą, ir šalto. Bet galiausiai ji nusprendė išsigydyti nuo narkotikų priklausomybės. Ji prašo brolio Davido, jo draugės Natali ir dvieju vaikystės draugų Olivijos ir Eriko kartu su ja vykti į medžioklės namelių miškuose. Čia, atskyryt nuo viso pasaulio, jaunuoliai ras labai seną knygą. Eriko balsu perskaityti žodžiai sukelia pavojus ir siaubą, kurį žada į kartu sudėtos pirmosios filmo personažų vardų raidės. Tą siaubą vaizdzių papildo filmavimo grupės sunaudoti 25 tūkstančiai litrų dirbtinio krauso. Filme vaidina Jane Levy, Shiloh Fernandez, Lou Taylor Pucci (JAV, 2013). (Vilnius, Kaunas)

Užmirštieji **

2077-iciji. Žmonės persikėlė gyventi į Ménulį, nes Žemėje pernelyg didelis radioaktyvus spinduliaivimas. Filmo herojaus Džono Harperio (Tom Cruise) misija Žemėje – apsaugoti naudingas iškasenias po ilgai trukusiu karu – taip pat arteja į pabaigą. Po dviejų savaicių jis atsidurs Ménulio kolonijoje, tol nuo karto sunaikinto pasaulio. Netrukus, išgelbėjęs iš sudužusio kosminio laivo gražuolę nepažištamatą, Džekas susidurs su mūslie, kuri visiškai pakeis jo pažiūras ir žmonijos ateitį. Filmas pirmiausia skirtas tiems, kuriems Cruise'as ir begalinio didvyriškumo sąsajos nesukelia alergijos, taip pat specialiųjų efektų bei pasakų apie tamšią ateitį gerbėjams. Josepho Kosinskio filme taip pat vaidina Olga Kurylenko, Andrea Riseborough, Morganas Freemanas, Nikolajus Costeris-Waldau, Zoe Bell (JAV, 2013). (Vilnius, Kaunas)

***** – ševedras, ***** – pasižiūrėti būtina, **** – geras filmas, *** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Milda Brukštutė

Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

3–9 d. – Geležinis žmogus trys (3D, JAV) – 11.10, 14.30, 18, 21.30; Geležinis žmogus trys (JAV) – 13.30, 18.45
Dykvičė (JAV, Kanada) – 17.40, 19.45, 22 val.
Mervakaris Maljorkoje (Rusija) – 12.15, 14.30, 16.45, 19.21.15
Krudžiai (JAV) – 11.30, 13.45, 16.15, 18.30, 20.45
3, 6–9 d. – Transo būsena (D. Britanija) – 14.10, 16.30, 19.10, 21.45; 4, 5 d. – 12, 14.10, 16.30, 19.10, 21.45

3, 6–9 d. – Laukinės atostogos (JAV) – 14.50, 17, 19.30, 22 val.; 4, 5 d. – 12.20, 14.50, 17, 19.30, 22 val.

3, 6–9 d. – Niujorko šešėlyje (JAV) – 15.30, 18.20, 21.10; 4, 5 d. – 12.40, 15.30, 18.20, 21.10
Užmirštieji (JAV) – 11.45, 15, 18.15, 21 val.

3–9 d. – Pats baisiausias filmas 5 (JAV) – 11.20, 16.30, 21.40

Pabégimas iš planetos Žemė (3D, JAV) – 13.10, 15.20; Pabégimas iš planetos Žemė (JAV) – 11 val.

Miliardierius ir blondinė (JAV) – 13, 15.50,

18, 20.40; Terės nuodėmė (Prancūzija) – 13.10, 18.10; Valentinas vienas (rež. D. Ulvydas) – 16, 20.50; 5 d. – Karališka drąsa (JAV) – 11 val.

Forum Cinemas Akropolis

3–9 d. – Geležinis žmogus trys (3D, JAV) – 11, 14.30, 17.45, 21.15

Geležinis žmogus trys (JAV) – 19 val.

Mervakaris Maljorkoje (Rusija) – 13.30, 15.30, 17.30, 19.30, 21.40

Dykvičė (JAV, Kanada) – 13.15, 15.45, 18.15, 20.30

Pats baisiausias filmas 5 (JAV) – 14.30, 16.45, 19.15, 21.50

Užmirštieji (JAV) – 12, 14.45, 18, 21 val.

3, 6–9 d. – Krudžiai (JAV) – 12.45, 15, 17.15; 4, 5 d. – 10.45, 12.45, 15, 17.15

3–9 d. – Krudžiai (3D, JAV) – 11.45

Pabégimas iš planetos Žemė (3D, JAV) – 12.15, 14.15, 16.30

Pabégimas iš planetos Žemė (JAV) – 10.15

Miliardierius ir blondinė (JAV) – 14, 18.30

Transo būsena (D. Britanija) – 16, 20.45

3, 4, 6–9 d. – Ozas: didingas ir galingas (JAV) – 10.30

3–9 d. – Olimpo apgultis (JAV) – 20 val.

Elinis Dž. Kerštas (JAV, Kanada) – 11.15

Džekas milžinų nugalėtojas (JAV) – 11.30

Piktieji numirėliai (JAV) – 21.30

5 d. – Madagaskaras 3 (JAV) – 10.30

„Skalvijos“ kino centras

3 d. – Pašėlę pirmieji metai (D. Britanija) – 17 val.; 4 d. – 20.50; 5 d. – 19 val.; 6 d. – 21 val.; 7 d. – 21.10; 8 d. – 18.10; 9 d. – 17 val.

4 d. – Niujorko šešėlyje (JAV) – 18 val.; 5 d. – 21 val.; 6 d. – 18.10; 7 d. – 16.30; 8 d. – 20.10; 9 d. – 20.10

5 d. – Meilė kaip nuodai (Prancūzija) – 17 val.; 7 d. – 19.20

5 d. – Kaltė (animacija, rež. R. Bartkutė) – 17 val.; 7 d. – 19.20

4 d. – Džukijos jautis (dok.f., rež. L. Mikuta) – 16.40; 6 d. – 17 val.; 8 d. – 17 val.

9 d. – Misija Sibiras. Chakasija (dok.f., rež. V. Puidokas) – 19 val.

6 d. – Seansai senjorams. Hannah Arendt (Vokietija, Liuksemburgas, Prancūzija) – 14.40

4 d. – Cirkas! Cirkas! Cirkas! (animacija, Danija) – 15 val.

5 d. – Stiprus vaikai neverkia (Nyderlandai) – 15 val.; 3 d. – Stebėtojai – tai galia (dok. f., Rusija) – 19 val.; 3 d. – Stebėtojai – tai realybė (dok. f., Rusija) – 20 val.

„Dykvičė“

Pasaka

3 d. – Sapnuoju, kad einu (rež. J.V. Tūras) – 17 val.; 4 d. – 18.15; 5 d. – 12 val.; 6 d. – 19.30;

7 d. – 20 val.; 8 d. – 21.15; 9 d. – 19 val.

3 d. – Laukinės atostogos (JAV) – 17.30

3 d. – 7 dienos Havanoje (Prancūzija, Ispanija) – 18 val.; 4 d. – 20.15; 5 d. – 20 val.;

9 d. – 20.30

3 d. – B.L.A.C.K. (Azijos kino filmų retrospektyva) – 19 val.

3 d. – Pilnos rankos pistoletų (Ispanija) – 19.30; 5 d. – 19 val.; 6 d. – 19 val.

3 d. – Optimisto istorija (JAV) – 20.30; 5 d. – 17.30

3, 9 d. – Niujorko šešėlyje (JAV) – 21.30; 5 d. – 21 val.

3 d. – Hičkokas (JAV) – 21.45; 4 d. – 21.45;

5 d. – 21.15; 9 d. – 17 val.

4 d. – Dovydas prieš Galijotą (rež. J. Sabolius) – 16.30

4 d. – Maat (rež. R. Lileikis) – 17 val.

4 d. – Magiškas Paržuysis 3 (Prancūzija) – 18 val.; 5, 9 d. – 16 val.

4 d. – Hannh Arendt (Vokietija, Liuksemburgas, Prancūzija) – 18.30; 5 d. – 14.45; 8 d. – 21 val.

4 d. – Miliardierius ir blondinė (JAV) – 21 val.

4 d. – Dviračiu į kalno viršūnę (Azijos kino filmų retrospektyva) – 20 val.

4 d. – Drasusis ikbalas (Azijos kino filmų retrospektyva) – 21 val.

5 d. – Džekas milžinų nugalėtojas (JAV) – 12.30

5 d. – Savaigalis su Pasaka – 14 val.

5 d. – Pabégimas iš planetos Žemė (JAV) – 15 val.

5 d. – Kalnų laiškančiai (Azijos kino filmų retrospektyva) – 16.45

5 d. – Laukinės atostogos (JAV) – 17 val.; 9 d. – 17.30

5 d. – Drasusis ikbalas (Azijos kino filmų retrospektyva) – 18.45

6 d. –